

მოკლე

რიჩარდ მაილსი აჭარის ლიდერთან შესახვედრად გუშინ ხათუმში ჩავიდა

ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი საქართველოში რიჩარდ მაილსი აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მეთაურთან ასლან აბაშიძესთან შესახვედრად გუშინ ხათუმში ჩავიდა. მოლაპარაკებების მთავარი თემა 4 იანვრის ვადამდელი საპრეზიდენტო არჩევნები და მათში აჭარის მონაწილეობა იყო. **ინტერ-პრესი**

„დემოკრატია და სამართლიანობა“ აჭარაში მცხოვრები მოქალაქეების დაცვის მოითხოვს

ხათუმში დაფუძნებული საზოგადოებრივი ორგანიზაცია „დემოკრატია და სამართლიანობა“ გმობს აჭარის ხელისუფლების მიერ ორგანიზაციის ერთ-ერთი ლიდერის ლევან კაჭარავას წინააღმდეგ განხორციელებულ ძალადობას და ასლან აბაშიძისაგან რეგიონში მცხოვრები განსხვავებული აზრის მქონე მოსახლეობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფას მოითხოვს.

„დემოკრატისა და სამართლიანობის“ ერთ-ერთი დამფუძნებლის, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს ყოფილი დეპუტატის ლევან თამადაძის განცხადებით, ლევან კაჭარავას გარდა, თავდასხმები საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ანაერთ წარმომადგენელზე განხორციელდა, თუმცა, იმ მიზნით, რომ აჭარის მოსახლეობაში „შპისი სინდრომი“ არ დასაფუძვლებინა“, დაზარალებულეებმა ამ ფაქტების განმარტებისაგან თავი შეიკავეს. ასევე აღნიშნული ორგანიზაცია აჭარის აღმასრულებელ ხელისუფლებას, რეგიონში საპრეზიდენტო არჩევნების ჩაშლის მიზნით, პრეზიდენტობის კანდიდატის მიხეილ სააკაშვილის საწინააღმდეგო კამპანიის წარმოებაში ადანაშაულებს და არჩევნების სავარაუდო ჩაშლაზე პასუხისმგებლობას უშუალოდ აჭარის ლიდერს ასლან აბაშიძეს აკისრებს.

მისივე თქმით, „დემოკრატისა და სამართლიანობის“ დამფუძნებლებმა თხოვნით მიმართეს აჭარის ლიდერს ასლან აბაშიძეს, მოუწოდოს თავის მომხრეებს, თავი შეიკაონ განსხვავებული აზრის მქონე ადამიანების წინააღმდეგ მიმართული ქმედებებისადმი. **ინტერ-პრესი**

პარლამენტში გაია ხარამიძის მისვლას მოითხოვენ

საპარლამენტო ფრაქციის „ალანსი ახალი საქართველოსათვის“ წარმომადგენელი ზვიად მუხიანაძე საქართველოს პარლამენტის რიგგარეშე სხდომაზე მიხაგან საქმეთა ახალი მინისტრის გაია ხარამიძის მონევევას მოითხოვს. როგორც მუხიანაძემ პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე განაცხადა, დროებითი ხელისუფლების ოპოზიციას აინტერესებს, რას აკეთებს შინაგან საქმეთა სამინისტრო ქვეყანაში შექმნილ ვაითოულეულ კრიმინალურ სიტუაციასთან და მასიურ დაპატიმრებებთან დაკავშირებით. „შე ამახ პოლიტიკური ნიშნისმოგებით არ ვამბობ. ხალხისათვის მართლაც საინტერესოა, როგორი კრიმინოგენული ვითარება შექმნილი და როდის გამოსწორდება იგი. ამ ყველა კითხვაზე პასუხი აუცილებლად შინაგან საქმეთა მინისტრმა უნდა გაგვცეს“, - აღნიშნა მუხიანაძემ. **ინტერ-პრესი**

არძინბიდადა

აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტის ვლადისლავ არძინბას გადაყენებისა და ვადამდელი საპრეზიდენტო არჩევნების მოთხოვნით, აფხაზეთში მოქმედი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანიზაციების გააქტიურების მიუხედავად, სოხუმის ხელისუფლების ვიცე-პრეზიდენტი არძინბას გადაცხადებას და აფხაზეთის ვადამდელი საპრეზიდენტო არჩევნების ჩატარებას გამორიცხავს. არძბას განცხადებით, არძინბას ჯანმრთელობის შესახებ არავანსაღად საუბრების მიუხედავად, აფხაზეთის მოქმედი პრეზიდენტი თავის მოვალეობას ასრულებს და აფხაზურ საზოგადოებაში სულ უფრო გააგებით ეკიდებიან მისაზრებას იმის თაობაზე, რომ საპრეზიდენტო არჩევნები აფხაზეთის სწორედ კონსტიტუციით განსაზღვრულ ვადაში - 2004 წლის 3 ოქტომბერს უნდა ჩატარდეს. **ინტერ-პრესი**

რაულ ხაჭინბა შემფოთებულია აფხაზეთის კონფლიქტის მოგვარებისთან დაკავშირებით ქართველი პოლიტიკოსების „საბრძოლო რიგორიკის“ გამო

სოხუმის ხელისუფლების პრემიერ-მინისტრი რაულ ხაჯინბა შემფოთებას გამოთქვამს აფხაზეთის კონფლიქტის მოგვარებასთან დაკავშირებით რიგი ქართველი პოლიტიკოსების „საბრძოლო რიტორიკის შემცველი“ განცხადებების გამო და ქართულ მხარეს კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარებისაკენ მოუწოდებს. „ენუზვარ, რომ საქართველოში არ იმღიან აფხაზეთის პრობლემასთან დაკავშირებით საბრძოლო ფრაზოლოგიით საუბარს“, - აღნიშნა ხაჯინბამ აფხაზური მთავრობის გუშინდელ სხდომაზე.

მისი შეფასებით, კონფლიქტის ზონაში მოქმედი რუსი სამშვიდობოები მათზე დაკისრებულ უმთავრეს მოვალეობას - საომარ მოქმედებათა განუახლებლობის უზრუნველყოფას „ზედმინეწით კარგად ასრულებენ“, რის გამოც კონფლიქტის საბოლოო მონესრიგებამდე აფხაზური მხარე ზოგიერთი ქართველი პოლიტიკოსის მოთხოვნის საფუძველზე „რუს ცისფერწაფუტანიათვის მანდატის მუწვევებს არ დაუშვებს“. ამასთან, როგორც ხაჯინბამ აღნიშნა, სოხუმი მზადაა, თბილისთან მოლაპარაკებები განახლოს, თუ საქართველოს ახალი ხელისუფლება თბილისსა და სოხუმს შორის არსებული პრობლემების მოგვარებას მოლაპარაკებების გზით ვარაუდობს. **ინტერ-პრესი**

ნაძვის ხეები თბილისისაქენ დაიარა

შსს-ს ეკოლოგიური პოლიციის მთავარი სამმართველოს თანამშრომლებმა გლდანის მიმდებარე ტერიტორიაზე დაააკეს მოქალაქეები, რომლებსაც 400 ცალი ნაძვის ხე ჩამოართვეს. „ნადადე“ ჩაბარდა რესპუბლიკის სატყეო მეურნეობის დეპარტამენტს. ეკოპოლიციის ცნობით, ნაძვები სამცხე-ჯავახეთიდან არის შემოტანილი. მიმდინარეობს მოკვლევა. სამეურნელო-ზემი სენანეთის ეკოლოგიური პოლიციის სახმარეო სამსახურის თანამშრომლებმა დააკავეს მარტვილის რაიონის სოფელ დიდჭყონში მცხოვრები მანუჩარ ნაჭყებია. ეკოპოლიციის ცნობით, ნაჭყებიად მარტვილის სატყეო მეურნეობის - „სალხინოს“ უბანზე უნებართვოდ მოჭრა 320 ძირი მზარდი ნაძვის ხე. აღნიშნულ ფაქტზე მიმდინარეობს მოკვლევა. **მედია-ნიუსი**

გამონახარება

ვანო ჩხარტიშვილის პრესსამდივნოს განცხადება

22 დეკემბერს, არასამთავრობო ორგანიზაციათა კოალიციამ „მოძრაობა ღირსეული მომავლისათვის“, საგარეშო პრესკონფერენცია გამართა. საერთაშორისო ტერორიზმის საფრთხეზე საუბორისას ბატონებმა: ირაკლი კაკაბაძემ, ზვიად ბოკუჩავამ და ქალბატონმა მზია ალაიძემ დაეინებთ მოითხოვეს საქტელერადიო-კორპორაციის ხელმძღვანელები-საგან ღია ტელედებატების ორგანიზება მათი, უშიშროების მინისტრ ვალერი ხაბურძანიას და ბიზნესმენების, ბადრი პატარკაციშვილისა და ვანო ჩხარტიშვილის მონაწილეობით. ამასთან დაკავშირებით, ბ-ნ ვანო ჩხარტიშვილის პრესსამდივნო უფლებამოსილია განაცხაბდოს:

სრულიად გაუგებარია, რატომ, რა მოტივით ინვევენ ტელედებატებში საერთაშორისო ტერორიზმის საფრთხით სამართლიანად შემფოთებული არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები ბ-ნ ვანო ჩხარტიშვილის.

ქვეტექსტიანი მინიშნება აუკარად არ გამოდგება დიალოგის დაწყების საბაზად. ასეთი განცხადება უფრო ბიზნესმენის დამანტაჟებასა და მისი დისკრედიტაციის მცდელობას წარმოადგენს. ბატონი ვანო ჩხარტიშვილი არჩეულია მაჟორიტარ პარლამენტარად ოზურგეთის რაიონიდან და, ამდენად, იგი პოლიტიკაში დაბრუნებას აპირებს. გამომდინარე აქედან, როგორც ადრე, ისე დღეს,

ვანო ჩხარტიშვილის პრესსამდივნო

ვიდრო ჰხვალ, აკაკი?

ბიორბი ასანიშვილი

“ტრადიციონალისტთა კავშირის“ თავმჯდომარეს უკვე ჩვევად ექცა იმ პოლიტიკური ფიგურების კრიტიკა, ვისაც სულ ცოტა წნის წინათ თანამოაზრედ და თანამებრძოლად ასახელებდა. მაინც, რა დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც აკაკი ასათიანი და ზურაბ ჟვანია ზლოკ “ბურჯანაძე-დემოკრატების“ საარჩევნო სიებში მეორე-მესამე ადგილებს ინაწილებდნენ? და, არც თუ იშვიათად, ერთობლივ ბრიფინგებსაც მართავდნენ? სულ რიღაც ერთი თვე! მაგარამ პარტიული მეგობრობის დანაწიყეულად და უარსაყოფად ეს მოკლე პერიოდზე საკვებით საქმარისი აღმოჩნდა. დღეს ასათიანი უკვე გაფთვრებით უტყვის ზურაბ ჟვანიას.

“თურმე, რას ვერჩოდი სააკაშვილს, როდესაც ჟვანია ტროცკიზე შორს წავიდა. ესერი ცეცხლს ეთამაშებინ. ჩვენ საქმე გვაქვს ხალხთან, ვინც უკან არაფერზე დაიხვეს. ამ ხელისუფლების ნაბიჯებს მალე მოვიძეოთ. ცუდად იქნება ჩვენი საქმე” - ამკვირად დაბოღმული ჩანდა გუშინ “ტრადიციონალისტთა კავშირის“ ხელმძღვანელი. მისი გაღიზიანება იმ სავარაუდო საგადასახალო ცვლილებებიდან მომდინარეობდა, რომლის შესახებაც წინა დღეს სახელმწიფო მინისტრმა ისაუბრა.

აკაკი ასათიანი აცხადებს, რომ მინის გადასახადის გაუქმებას გარდაუვალი კატასტროფა მოჰყვება, რადგან “ულოკმაპური დეარჩენილი გლეხთა თავის პატარა ნაკვეთებს გაუილის და ხალხი გაუბედურდება”. “ტრადიციონალისტების“ ლიდერი ასევე აღმუფოთებით საუბრობს ე.წ. “სამიდდრის გარეგნული ნიშნების“ განდასახადზე და “ვარაუდობს”, რომ “ვისაც სუფთად აცვია და ტალახში ამოსვრილი არ დადის, ამისთვის მათ, ალბათ, გადასახადს

აკაკი ასათიანი ახალი ხელისუფლების ყველა ინიციატივის წინააღმდეგ ილაშქრებს.

დააკისრებენ”.

იგი უარყოფს, თითქოს, “სიმდიდრის გადასახადის“ კონტექსტში, მას პირადი მოტივაცია ალარპარაკებს და აღნიშნავს, რომ საპატრიარქოს წინ მუწენბარე სამართულიანი ფუქსენებულური სახლი აქ არაფერ შუაშია, ისევე, როგორც სიმართლესთან საერთო არაფერი აქვს პრესაში გახმინებულ ინფორმაციას მის მიერ აღებული კრედიტების შესახებ. **“ფუქსენებულ სახლს ვინმეზე, მაგრამ შემიძლია დავასაბუთო, თითოეული ღარი საიდან მაქვს წიშოვნი”**, - ირწმუნება ასათიანი. როდესაც ყოფილ პოლიტიკ-

ურ პარტიონის უტყვდა, მან გუშინ რამდენჯერმე ახსენა ზურაბ ჟვანიას მიერ “ნულოვან გარიანტთან“ დაკავშირებით დაკავებული პოზიცია და ეს ქვეყნის ინტერესების ღალატის მაგადად მოიყვანა. პოლიტიკოსს შეფასებით გაკეთებას ვერავინ დაუშლის, მაგრამ ამ შემთხვევაში სხვა რამ არის უფრო საინტერესო: როდესაც ზლოკ “ბურჯანაძე-დემოკრატებში“ შედიოდა, აკაკი ასათიანი წუთო მამინ გაცნობიერებული არ ჰქონდა “ნულოვანი გარიანტის“ უარყოფითი მხარეები?..

საკუთარი მოსაზრებების გამოსახატავად საპარლამენტო ტრიბუნას ბევრი ნატრულობს. აკაკი ასათიანს ამ მხრივ არანაირი პრობლემა არა აქვს. ამიტომ, სავარაუდო იყო, რომ მთავრობის მიერ დადგემილ საგადასახადო ცვლილებებთან დაკავშირებით გუშინდელ პრესკონფერენციაზე დაბთებულ ცეცხლს იგი სხდომათა დარბაზშიც შეიტანდა. “ტრადიციონალისტების“ ლიდერი რიგგარეშე სხდომებზე მართლაც მივიდა, მაგრამ იქ არანაირი პროტესტი აღარ გამოუთქვამს. პირიქით, აკაკი ასათიანი გუშინ განსაკუთრებულ ხაზგასმით სწორედ ფრაქციის “გაერთიანებული დემოკრატების“ წევრებთან ოხუნჯობდა.

მძიმა ჭავანს დავუტახტაბამა ზოლომდე ვერ გახდლას

“არაფერი არ უშველის ამათ, თუნდაც ათჯერ მეტი ხელუფასის მიცემა,” - დეპუტატების უპასუხისმდებლობის შემხედველად გიგი წერეთელმა გუშინ საბოლოოდ ჩაიქნია კოლეგებზე ხელი. მართლაც, რიგგარეშე სესიის პირველივე დღეს პარლამენტარებმა კიდევ ერთხელ “ისახელეს თავი”. ზოგიერთმა მათგანმა სხდომა სწორედ მამინ მიატოვა, როდესაც საკანონმდებლო ორგანოში საკმად მნიშვნელოვანი დოკუმენტისთვის უნდა ეყარათ ენები. ამის გამო, “საქართველოს და სომხეთის რესპუბლიკას შორის მეგობრობის, თანამშრომლობის და ურთიერთუსაფრთხოების შესახებ” ხელშეკრულების რატიფიცირება გაურკვეველი დროით გადაიდო.

ბიორბი ასანიშვილი

არადა, თავიდან ყველაფერი თითქოს კარგად მიდიოდა - უკვე “კარგად” ითვლება, თუ 235-კაციანი “კოლექტივიდან” სამსახურში ნახევარზე ცოტა მეტი ცხადდება და კვორტის მეგრეობა ხერხდება. საღამოს ხუთის ნახევარზე გასსნილ სხდომაზე დეპუტატები მთელი ნახევარი საათის განმავ-

ლობაში მორჩილად ენეოდნენ მძიმე ჭავანს: სხვადასხვა საკითხების უფრედნენ კენჭს. მათი “წყალობით”, ზაზა შერაზადიშვილი თავდაცვისა და უშიშროების საპარლამენტო კომიტეტის თავმჯდომარე გახდა (131 მომხრე, წინააღმდეგი - არავინ), ეთერ ასბემიროვა ლტოლვითა და განსახლება-სისინისტრად მოგველინა (122 მომხრე, წინააღმდეგი - არავინ), ხოლო ამირან კავაძემ დიდ ბრი-

ორი სიტყვით

თბილისი. საქართველოს 1999 წლის მონვევის პარლამენტის ფრაქციის “ალანსი ახალი საქართველოსათვის” ბედი გაურკვეველია. როგორც პარლამენტის გუშინდელი სხდომის ნაშეყანმა გიგი წერეთელმა განაცხადა, მის სახელზე შეტანილ განცხადებაში 11 დეპუტატი ფრაქციის დატოვების შესახებ იუწყება. გარდამავალი ხელისუფლების წარმომადგენლები პარლამენტში აცხადებენ, რომ “ალანსი ახალი საქართველოსათვის” დამიპლა. თუმცა, როგორც წერეთელმა განაცხადა, ფრაქციაში სულ 21 დეპუტატი იყო გაერთიანებული იც 11 წევრის ნასვლის შემთხვევაშიც “ალანსში ახალი საქართველოსათვის” 10 წევრი რჩება. წერეთლის თქმით, 11 დეპუტატის მიერ ფრაქციის დატოვების მიზეზები მისთვის უცნობია. **ინტერ-პრესი**

თბილისი. საქართველოში დემოგრაფიული ვითარების გამოსწორებისა და ქართული გენეფონდის გადარჩენის მიზნით “საქართველოს ლეობრისტული პარტია” ქართული ოჯახის გადარჩენის ფონდის შექმნის ინიციატივით გამოიღის. როგორც გუშინ პარტიის ოფისში გამართულ პრესკონფერენციაზე “ლეობრისტმა” ჯონდი ბალათურიამ განაცხადა, ამ ფონდში სახსრების მობოლოზებისთვის არც კრედიტები და არც საბუჯეტო თანხები საჭირო, ვინაიდან იგი “ხელისუფლებისა და მასთან დაახლოებული ნომენკლატურული ბიზნესის წარმომადგენლების მიერ მთავრებული თანხებით შეიკება”. **ინტერ-პრესი**

თბილისი. პოლიტიკური მოძრაობა “21-ე საუკუნე” საქართველოს პრეზიდენტს ელვარდ შევარდნაძეს უახლოეს დღეებში სასამართლოში უჩივლებს. ამის შესახებ პოლიტიკური მოძრაობის “21-ე საუკუნის” წარმომადგენელმა ელიზბარ ჯაველიძემ განაცხადა. მისი თქმით, მოძრაობა კატეგორიულად მოითხოვს პრეზიდენტ შევარდნაძის განსამართლებას, რადგან მას სულიად გამსახარდის კანონური ხელისუფლების დამხობაში ადინაშეულებენ. “შევარდნაძეს ბრალს ვდებთ 1991 წელს ზეიდაისტების მიტყნის დარბევაში, ადამიანის უფლებების ტოტალურ დარღვევაში, საქართველოს ეკონომიკის შეგუბულად განაწავებაში, აფხაზეთის ომის განახლებაში”, - აღნიშნა ელიზბარ ჯაველიძემ. **ინტერ-პრესი**

ქუთაისი. პრეზიდენტობის კანდიდატი, იმერეთის ყოფილი გუბერნატორი თემურ მამიაშვილი საარჩევნო შეხვედრებს აგრძელებს. იგი აღმოსავლეთ საქართველოდან დასავლეთ საქართველოსკენ გაემართა. როგორც მამიაშვილის საარჩევნო შტაბის ქუთაისის ოფისში განაცხადეს, კომონდ იგი კოდორის ხეობაში ჩავიდა. კოდორის ხეობაში პრეზიდენტობის კანდიდატი ადგილობრივ მოსახლეობას და ქართულ მუსაზღვრებს შეხვდა. **ინტერ-პრესი**

თბილისი. ბავშვთა უფლებების დაცვის ცენტრის ინიციატივით, 25 დეკემბრის სასულიერო-სამშრობითი დღეებატმენტის მხებუთ იზოლაციონის არასრულწლოვნისათვის, რომლებიც სასამართლოს გადაწყვეტილებას კლიან, პუშმინტარული აქცია გამართება. პროექტს გაეროს- ბავშვთა ფონდმა 2.350 ლარით დააფინანსა. ამ თანხით არასრულწლოვნისთვის ლიბებში, შალის პლედები და თეთრულის კომპლექტი შეიძინეს. ამის გარდა, პუშმინტარული აქციისთვის თანხა თბილისის განათლების განყოფილებამ და გაეროს- ბავშვთა ფონდის წარმომადგენლებმაც გამოუწვია. ამ ნებაყოფლობით შემოწროლობებით 49 ვაჭისთვის სპორტული ტანისამოსი და საყოფაცხოვრებო საბუჯეტები იყიდეს. **მედია-ნიუსი**

თბილისი. დედაქალაქის შემოსასვლელებთან და ბანკობების მიმდებარე ტერიტორიებზე უკანონოდ მოჭრილი ნაძვების შემოტანა-გაჭრობის აღსაწყობად სპეციალური ჯგუფები ამოქმედდა. როგორც ანუანეთა პარტიის“ ხელმძღვანელმა გიორგი გაჩეჩილაძემ განაცხადა, ეს ჯგუფები “მგონეთა პარტიის” წევრებითა და ექსპლოატორის წინააღმდეგელებით არის დაკომპლექტებული. მისივე თქმით, ჯგუფებობით დედაქალაქში უკანონოდ მოჭრილი ნაძვების შემოტანა-გაჭრობის არც ერთი ფაქტი არ დაფიქსირებულა, თუმცა გუშინ ცხინვალის შესასვლელთან 2 სატვირთო მანქანა დააკავეს. **ინტერ-პრესი**

თბილისი. დღეს თბილისის სახანძრო სამსახურს არსებობის 178 წელი უსრულდება. 1825 წლის 24 დეკემბერს რუსეთის იმპერატორის ნიკოლოზ I-ის ბრძანებულების საფუძველზე, თბილისში შეიქმნა სახანძრო რაზმი 25-კაციანი შემადგენლობით და 18 ცხენით. პროფესიული დღის აღსანიშნავად შს სამინისტროს სახანძრო სამსახურის პირადი შემადგენლობა, წმინდა გიორგის ლეგიონი, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ აკურთხა. **მედია-ნიუსი**

სამტრედია. სამტრედის რაიონის ფსიქიატრიული დისპანსერის ქიმიურ-ტოქსიკური ნარკოლოგიური ლაბორატორიის თანამშრომლები ლაბორატორიის ლიკვიდაციის წინააღმდეგ გამოდიან და ამ პროცესის შესაჩერებლად დახმარებისთვის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელს ნინო ბურჯანაძეს და პრეზიდენტობის კანდიდატს მიხეილ სააკაშვილს მიმართავენ. როგორც ლაბორატორიის თანამშრომლები აცხადებენ, რეორგანიზაციის ფონზე, უკვე ერთი თვეა, აღნიშნული ლაბორატორიის ლიკვიდაცია კანონის დარღვევით მიმდინარეობს. ამ პროცესის შეწყვეტულად თანამშრომლები უკვე მეტამდე მართავენ საპროტესტო აქციას, თუმცა - უშედეგოდ. **ინტერ-პრესი**

გამომცემელი რუსეთი 2 პრეტსი. მისამართი რედაქციის მამუკა ფაჩუაშვილი. პაბტა ვეშაიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ლაღიშვილი (გამომცემი რედაქტორი), ირაკლი ლევიანი (პასუხისმგებელი რედაქტორი). დამატებები: დედაქალაქი - დავით მალარაძე, ლიტერატურა - მალხაზ ხარბეგია, სამკარო - ქვიციანი სალდომალაშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ მურუზა, სტლია - ბიძინა მაყაშვილი, მედიცინა - ზაზა ვაჭაშვილი, ბიზნესი - გიორგი კვანდაძე, საგარეო - ვალერი ჯიჭინაძე, ფოტო: ზესი ვაჭაშვილი (მწევერი). დიზაინერი: გიორგი ხმაღაძე. ქომპიუტერული ტექსტი: თამარ ზეიანი (მწევერი). მანა ყიასხელი, ლელა ნიჭაიშვილი, დავით გუგუჩიანი, დიმიტრი მალუცკაშვილი, ირაკლი ბილაშვილი, თენგიზ ქორია, პაბტა ქორია, სტინლი: ნანა ჯოხარაძე, ნინო სვანიძე, თამარ კვაჭანტარაძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძინია ძინიაძე, ლია თოფურია, რაქსაბა - ზურაბ ჯაფარიძე.

"ახალგაზრდა ეკონომისტები" - "სიმდიდრის ბარბანტი ნიშნების" დაზავების შესახებ

"სიმდიდრის გარეგნული ნიშნების" გადასახადის შესახებ სახელისუფლო იდეამ საქართველოში არაერთგვაროვანი რეაქცია გამოიწვია. დღეს "24 საათი" ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის წარმომადგენელთა პოზიციას გთავაზობთ, რომელთაც რამდენიმე კითხვით მივმართეთ:

1. რამდენად მისაღებია გეგმვები "სიმდიდრის გარეგნული ნიშნების" გადასახადის შემოღებაზე? როგორ გეგმით ამ გადასახადის შინაარსი?
2. თქვენი აზრით, სად გადის "სიმდიდრის" ზღვარი საქართველოში?
3. რა თანხის ქონების დაბეგვრით შეიძლება დაიწყოს ამ გადასახადის დაწესება და როგორ წარმოგიდგინიათ ამ დასაბეგრი თანხის ოდენობა?
4. ამ გადასახადის გადახდა გათავისუფლებს თუ არა არამართლზომიერად მიღებული ქონების მუპატრონეებს პასუხისმგებლობისგან?

კახა დამენია, "ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია", საკონსულტაციო ფირმა "დეტა":

1. სიმდიდრის გარეგნული ნიშნების გადასახადი არასახლი - მას ფართო გამოყენება ჰქონდა მე-2 მსოფლიო ომის შემდგომ ევროპაში. იდეურად ეს გადასახადი არის ქონების გადასახადი, რომელსაც დღევანდელი საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს. თუმცა, არაფუქტურული შექანიზმის გამო, იგი არ მუშაობს. ხსენებული გადასახადი შესაძლებელია განვიხილოთ, როგორც მოკლევადიანი გადასაყვებელი, რომელიც ხელს შეუწყობს ქონების გადასახადის ამუშავებას. ამ შემთხვევაში მიმდგომარეობა არა მხოლოდ ამ გადასახადთან შემოსული შემოსავლები, ქონების გადასახადის ერთ-ერთი ფუნქციაა ქონების რაციონალური გადახანგრძობა. ფფუქრობ, ერთ ქონების გადასახადის რეალური ამუშავება ქონების დიდი ნაწილის "ეკონომიკურ ცხოვრებაში" ჩაბმას ხელს შეუწყობს.

გარდა ამისა, მას სოციალური დატვირთვა გააჩნია. გადასახადის ერთ-ერთ პრინციპზე სწორედ სამართლიანობის პრინციპია. ვისაც მეტი შემოსავალი ან ქონება აქვს, ის მეტს იხდის. ამ კუთხითაც, სიმდიდრის გარეგნული ნიშნების გადასახადი აბსოლუტურად თანხვედრაში მოდის საგადასახადო პოლიტიკის თეორიულ საფუძვლებთან.

2. ეს ზოგადად განსაზღვრულია. ფუფუნება უკვე წარმოადგენს სიმდიდრეს. თუმცა, ვხვდებით, არა გულისხმობს. საკანონმდებლო დონეზე რამდენად გააღვივდება ამის დარეგულირება? საქმიად რთული სამუშაოა კონკრეტული კრიტერიუმების მოძებნა, თუმცა შეუძლებელი ამ ქვეყანაზე არაფერი არ არის, თუ ადამიანი მოინდობებს.

3. ამ შემთხვევაში უფრო მიმდგომარეობს მეჩვენება, ვისი დაბეგვრით უნდა დაიწყოს და არა - რა თანხით. კონკრეტული განაკვეთი, ალბათ, დედინდება ხელისუფლების მიერ. ბუნებრივია, მათ უნდა შექონდნ მისი დასაბუთება. როდესაც კონკრეტული ნიშნებიდან ჩამოყალიბდება, ალბათ, ამ საკითხების განხილვა მაშინ უნდა დაიწყო.

რაც შეეხება - ვისი დაბეგვრით უნდა დაიწყოს: ქონების საბაზრო ფასით შეფასება ან იმის კვლევა, ამ ქონების მფლობელს ახლა რა შემოსავლები გააჩნია, ძალიან ძნელი იქნება. ამიტომ, ყველაზე მისაღებ კრიტერიუმად მიმაჩნია იმ პირთა დაბეგვრა, ვინც ბოლო (4, 5, 6) წლების განმავლობაში ააშენა ან შეიძინა საცხოვრებელი. ბუნებრივია, რომ ამ კატეგორიას გადასახადის გადახდა არ უნდა გაუჭირდეს. მიმავალით თანდათან უნდა გაიზარდოს გადახდელთა არეალი და, საბოლოოდ, უნდა მივიღოთ ქონების კლასიკური გადასახადი.

4. ბუნებრივია, არა. შემოსავალი და ქონება მართლზომიერი გზითაა მიღებული თუ არამართლზომიერი გზით, მხნაც უნდა დაიბეგროს. რაც შეეხება კონკრეტული პირის დანაშაულს, იგი ხანაც, სისხლის სამართლის კანონმდებლობით რეგულირდება და დანაშაულზე პასუხისმგებლობა, დამტკიცების შემთხვევაში, გარდავალავია.

ამ შემთხვევაში ხაზი უნდა გაესვას, რომ არაკანონიერი ქონების ჩამორთმევის "ციტოცხლებლა" მხოლოდ მაღალი რანგის ჩინოვნიკებს ეხებათ. ასე განიგია მე ამ იდეის თუ კანონპროექტის ავტორებისგან. მე იმედი მაქვს, რომ ეს იდეაში არ შეიცვლება.

შოთა გვენტაძე, "ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია":
1. ეს გადასახადი არის საქმიად რეგულირება ნაბიჯი დემოკრატიული ქვეყნის შექმნისთვის საქმეში, რადგან იგი ხელს შეუწყობს მიღებული მოვების მიმართვის ნარეობებში და არა მხოლოდ და მხოლოდ სახლების მშენებლობაში დახანგრძობას, როგორც დღევანდელი საქართველოში არის მიღებული. მაგალითად, განვითარებულ ქვეყნებში ასეთი ტიპის გადასახადი არსებობს პროგრესირებადი ქონების გადასახადის ფორმით. იქ, განსაკუთრებით მდღიერი ადამიანების გარდა, განსაკუთრებულად დიდ, ფეხმძიმეებზე სახლებზე არაფერ ამუშენებს თუნდაც იმიტომ, რომ იცის, ამ ქონებისთვის სერიოზული გადასახადი ექნება გადასახადი. სანაცვლოდ კი, ეს ფული წარმოებს განვითარებაში და გაერთიანებაში იდება.

2. ქართულ სინამდვილეში სიმდიდრის ზღვარი სამი და მრავალსართულიანი ფუქტურული სახლების და 50 000 დოლარის ზევით ღირებულების ავტომობილების ფლობაზე გადის, აღარაფერი ვიტყვი 700 000-დოლარიანი მანქანების მფლობელებზე...
3. პირველი ვტყვამ, როცა არ არის იდენტიფიცირებული თითოეული ადამიანის ქონება, ქონების შეფასება და დაბეგვრა ვიზუალურად შეფასების გზით უნდა მოხდეს. გადასახადის ოდენობა ხელისუფლების დასადგენია.
4. ეს პრინციპი, ჯერჯერობით, ამ კანონპროექტში ჩადებული არ არის, თუმცა ჩვენს ქვეყანაში მიტაცებული ქონების ხანდაზმულობაზე გამოიძნარე, შეიძლება ამ პროექტში ამ ქონების ლეგალიზაცია ხელი შეუწყოს.

მოკლად

დევიდ ვუდვორდი: ეჭვი საქართველოს მხრიდან მოსალოდნელ სირთულეებთან დაკავშირებით უსაფუძვლოა

ანი ბახარია

აზერბაიჯანში BP-ის წარმომადგენლებმა დევიდ ვუდვორდი განაცხადეს, რომ ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის ძირითადი საექსპორტო მარშრუტი სომხეთზე არ გავიდეს. ეს განცხადება მან ერთ-ერთ აზერბაიჯანულ გაზეთ "ზერკალისთან" გააკეთა და ამით პასუხი გასცა ზოგიერთ პოლიტიკოლოგის ვარაუდს, რომ სომხეთი ნავთობსადენს "შეუღვეა" ყარაბაღის პრობლემის მოგვარების სასაცვლოდ.

მან ასევე კომენტარი გააკეთა საქართველოში შექმნილ სიტუაციასთან დაკავშირებით და განაცხადა, რომ მას ჰქონდა მოლაპარაკებები ნიჩო ბურჯანიძესთან და სხვა ხელისუფლების წარმომადგენლებთან: "ჩვენ ყოველთვის კარგი ურთიერთობა გვქონდა. მიმდინარე შეხვედრებზე ხაზგასმით აღინიშნა ამ პროექტისთვის აქტიური მხარდაჭერის და დახმარების გა-

რუსეთი აზერბაიჯანს ელექტროენერჯის კვლავ მიანოდებს

საქართველოს ელექტროსისტემის გადართობიდან აზერბაიჯანში ელექტროენერჯის ტრანზიტში ამ თვის ბოლოს დასრულდება, თუმცა, როგორც "ინტერპრესს" სახელმწიფო ელექტროსისტემებმა განუცხადეს, მიმდინარეობს მოლაპარაკებები, რათა 2004 წლიდან ელექტროსისტემებში უფრო მოშავებია კონტრაქტი გაფორმდეს.

"არამდგრადი ქართული ენერჯის-სისტემისთვის ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ზუსტად ენერჯის ტრანზიტთან პარალელურ რეჟიმში მუშაობას. გარდა ამისა, ელექტროსისტემა ტრანზიტის მომსახურების საფასურსაც იღებს" - განუცხადა "ინტერპრესს" სახელმწიფო ელექტროსისტემის

დისკონტაქტი	წინა პერიოდი	შესტატუსი	%	22 თებერვალი
საქართველო-საქართველო	102348	876.33	78%	448
საქართველო-საქართველო	8337	62564	77%	3.9
საქართველო-საქართველო	6599	33881	2%	2.08
საქართველო-საქართველო	24025	21147	88%	0.77
საქართველო-საქართველო	49.5	36.33	73%	0.32
საქართველო-საქართველო	239.79	20111	84%	4.55

დისკონტაქტი	წინა პერიოდი	შესტატუსი	%	22 თებერვალი
საქართველო-საქართველო	102348	876.33	78%	448
საქართველო-საქართველო	8337	62564	77%	3.9
საქართველო-საქართველო	6599	33881	2%	2.08
საქართველო-საქართველო	24025	21147	88%	0.77
საქართველო-საქართველო	49.5	36.33	73%	0.32
საქართველო-საქართველო	239.79	20111	84%	4.55

კონტრაბანდისთან საბრძოლველად არასამთავრობო ორგანიზაციები გაერთიანდნენ

წინა წარმომადგენელი

საქართველოს ეკონომიკის უფროსი ნაწილი (განსაკუთრებით, უკანასკნელი წლების განმავლობაში) ჩრდილოვანი ანუ არალეგალური. წინა ხელისუფლების მმართველობის პერიოდში სხვადასხვა სფეროებიდან თუ დარგებიდან მიღებული შემოსავლების დამალვა ჩვეულებრივი მოვლენა გახლდათ. არადა, კონტრაბანდისთან თუ რეიდოვან ბიზნესთან ბრძოლა მრავალი საფინანსო ხელშეკრულების ჩაშლისა და საერთაშორისო თანამეგობრობის მხრიდან არაერთი უკმაყოფილების მიზეზი გახდა. ამ ფონზე ახალი ხელისუფლების (ცალკეული წარმომადგენლის მიერ კონტრაბანდისთან ბრძოლის აქტიური და ენერჯიული ღონისძიებები წამდვილად მისახლმებელია. გაკეთდა კონკრეტული განცხადებებიც კონტრაბანდული საქონლის შემოდინებისა და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიების შესახებ. ამ თემზე გუშინ საგანგებო პრესკონფერენცია გაიმართა ანტიკონტრაბანდულ ცენტრში, რომელიც ოცდამდე არასამთავრობო ორგანიზაციის აერთიანებს.

ანტიკონტრაბანდული ცენტრის წარმომადგენელთა განცხადებით, "წინა ხელისუფლებამ ამ მიმართულებით კანტაქტოვანი მდგომარეობა დატოვა".

ცენტრის თავმჯდომარე დავით მესხიშვილმა საქართველოში 2003 წელს კონტრაბანდული გზით შემოსული პროდუქციისა და სახელმწიფოსადმი მიყენებული ზარლის შესახებ მათ ხელთ არსებული ოფიციალური მონაცემები გაახშირა და პასუხისმგებლობა ფინანსური სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებაში მყოფ ყველა უწყების ყოფილ ხელმძღვანელებს დააკისრა. მისი თქმით, განსაკუთრებული ბრალი საბაჟო დეპარტამენტს მიუძღვის, რომლის ყოფილი ხელმძღვანელებიც აცხადებენ, რომ გვერდი 110 პროცენტით შესრულდა და, მიუხედავად ამისა, რამდენიმე დღეში ყველა საკონტროლო-გამ-

საქართველოს მთლიანი სამომხმარებლო ბაზრის 80 პროცენტზე მეტი კონტრაბანდულია.

ვები პუნქტის ხელმძღვანელი გაათავისუფლა დაკავებული თანამდებობიდან.

ანტიკონტრაბანდული ცენტრის განცხადებით, ისინი "პროდუქტულად არაფერ უპირისპირდებიან, მაგრამ გაფუჭებულია საქმე და მათ პასუხი უნდა აკონ, რადგან კეთილშინდისიერად არ ასრულებდნენ თავიანთი სამუშაოს".

რაც შეეხება ანტიკონტრაბანდული ცენტრის მიერ მოპოვებულ სტატისტიკურ გამოთვლებთან შეჯერებულ ცალკეულ მონაცემებს, ისინი ასე გამოიყურება - სარეგულირებელი სახელისუფლებო 15 პროცენტზე აღრიცხული პროდუქტიდან 65 პროცენტზე კონტრაბანდულია, მიზილური ტელეფონებით ვალი ბრალი საბაჟო დეპარტამენტს მიუძღვის, რომლის ყოფილი ხელმძღვანელებიც აცხადებენ, რომ გვერდი 110 პროცენტით შესრულდა და, მიუხედავად ამისა, რამდენიმე დღეში ყველა საკონტროლო-გამ-

სია; კერძოდ: 2003 წლის ბიუჯეტში გეგმით გათვალისწინებული იყო 105 მილიონი ლარი, როცა თამბაქოს უფლებიდან - 150 მილიონი ლარი (ბიუჯეტში გათვალისწინებული 40 მილიონის ნაცვლად), ნავთობპროდუქტების დაბეგვრიდან კი 400 მილიონი ლარი უნდა შესულიყო. წარმომადგენლების ადვოკატი წინააღმდეგობა მოიხილებოდა იქნა მხოლოდ ექვსი თაბი ლარი (2003 წლის პრევილი ექვსი თვის განმავლობაში), იმპორტირებული ბენზინიდან - ცხრა მილიონ 600 თაბი ლარი, ხოლო სხვა სახის ნავთობპროდუქტიდან 830 თაბი ლარი. მოწინააღმდეგეები რეალური სურათი 200 მილიონი ლარი უნდა ყოფილიყო 10 მილიონ 436 თაბი ლარის ნაცვლად. ანტიკონტრაბანდულ ცენტრში აცხადებენ, რომ უკონტროლო სიტუაცია ავიასანგვთან მიმართულად, სადაც დაფიქსირებულია, რომ აქედან ბიუჯეტში შესულია 100 ტონა ავიასანგავის თანხა. სანგავის ასეთი რაოდენობა რეალურად მხოლო-

დ სამ თვითმფრინავს ყოფია ასაფრენად.

ერთი სიტყვით, სიტუაცია ამგვარია: საქართველოს მთლიანი სამომხმარებლო ბაზრის 60 პროცენტზე მეტი კონტრაბანდულია. ანტიკონტრაბანდული ცენტრის წარმომადგენლები აცხადებენ, რომ ვაჭრობის ლეგალიზება, პირველ რიგში, ხელდასხვებსა და პუნსებზე აისახება დადებითად და ყველაზე მნიშვნელოვანია, რომ ეს ფაქტი თვითონ მოსახლეობამ გააცინებინოს.

დაბოლოს, მათივე თქმით, შეგროვებული მასალები და მონაცემები რეაგირებისათვის ფინანსთა სამინისტროსა და რეგიონალურ სამსარეუბო გადაცემებს ანტიკონტრაბანდულ ცენტრში გაერთიანებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის და კორუფციის ეროიანი ძალებით შემცირების აქვთ.

ხელისუფლებას საგადასახადო ინისიატივები ოპოზიციის თავდასხმის სახად იქცა

პირველი გავრცობა

ცხადია, გაცილებით კატეგორიული იყო დღევანდელი ოპოზიცია ამ საკითხთან და, საერთოდ, საგადასახადო ცვლილებებთან მიმართებაში. "ტრადიციონალისტ" კაკა ასათიანი, "სოციალისტი" ზაქარია ქუციაშვილი, "ახალი მემარჯობები" დავით გამყრელიძე გუშინ ხელისუფლებას განაცხადეს დატოვებულად განიხილავდნენ და, როგორც მოსალოდნელი გახლდათ, მასში შავი ლაქები და პოპულიზმის ნიშნები აღმოაჩინეს.

სამშაბათს გამართულ პრესკონფერენციაზე დავით გამყრელიძემ "სანტიტრესი" უნდა იმ ინიციატივას, რომელიც გულისხმობს გადასახადის დაწესებას იმ ფიზიკური პირებისათვის, რომლებიც ფლობენ ფერმენტებულ ავტომანქანებს და სხვა. თუმცა, მან თქვა, რომ ეს არ უნდა დაეშვა. "საქართველოში ნაღობების და გაუფუძვლები", რითაც ბოლშევიკები გამოიჩინოდნენ.

გამყრელიძის თქმით, "გერქვეყანაში ასეთი გადასახადი არსებობს, თუმცა საქართველოში მდღიერი რაოდენობა ძალიან მცირეა და ქვეყანამ იმიტომ უნ-

და იბრძოლოს, რომ დაძლიოს სიღარიბე. დღევანდელი გათვლებით, ეს შემოსავალი შესაძლოა ასეულ ათასებს ვერ აცდეს, რაც, რეალურად, ვერაინარ გავლენას ვერ მოახდენს იმ დანახარჯებზე და თანხებზე, რომელიც საქონლის სოციალური სფეროსთვის". ამასთან, მან "საგანგაში" უნდა სანგავის შესაძლებლობებს და განაცხადა, რომ ამ ნედლეულზე ფასების ზრდა მოქალაქეების ცხოვრების გაძვირებას გამოიწვევს.

როგორც დავით გამყრელიძემ განაცხადა, ითქვამს, რომ მინის გადასახადი უქმდება, თუმცა რეალურად მინის გადასახადი გადაეცემა ადგილობრივ თვითმმართველობას და მმართველობას, რომლებიც თავად განსაზღვრვენ, თუ რა განაკვეთით მოახდინონ თანხების ამოღება.

"რა თქმა უნდა, ადგილობრივი ბიუჯეტებს სჭირდება შემოსავალი და ისინი დაბეგვრებ ამ გადასახადს, რის შემდეგაც "განხევების ვაცად" ცენტრალური მთავრობა ადგილობრივ ხელისუფლებას აქცევს" - თვლის "ახლების" ლიდერი.

ვინაიდან 2 ნოემბრის საპარლამენტო არჩევნებზე "ერთიანი ნაცი-

ონალური მოძრაობის" ლიდერის მიხედვით სააკაშვილის მთავარი დაპირება მინის გადასახადის გაუქმება იყო პუნსების გაორმავებასთან ერთად, ამიტომ დავით გამყრელიძემ მოუწოდა მთავრობას, საერთოდ გააუქმოს ეს გადასახადი.

გარდა ამისა, "ახლების" ლიდერის თქმით, დროებითმა მთავრობამ საკუთარი ინიციატივები გაასაღა ის, რაც უკვე გადაწყვეტილია პარლამენტის მიერ, კერძოდ, სამედიცინო დანახარჯების დაბეგვრის, ასევე ეკონომიკური საქმიანობის გადასახადის გაუქმება. პოპულარულად და ქვეყნისთვის საშიშ გადაწყვეტილებებზე ისაუბრეს ასათიანმა და ქუციაშვილმა.

თუმცა, შემწილი პოლიტიკური ძალები ბალანსიდან გამომდინარე, საქართველოს პარლამენტის საგადასახადო საკითხთა კომიტეტში ზემოთ მოხსენიებულ პოზიციის საბოლოო გადაწყვეტილებაზე გაავლენ ამ მოწოდებას.

კომიტეტის სხდომაზე საკითხი ზურაბ ნოღაიდელმა წარმოადგინა და ბევრი ისაუბრა იმაზე, რომ "საქართველოს საგადასახადო კოდექსი მაქსიმალურად მარტივი უნდა იყოს და ნაკლები რაოდენობის გა-

დასახადს უნდა მოიცავდეს". მისივე თქმით, გადასახად, რომ "მცირე და საშუალო ბიზნესთან საგადასახადო ტვირთი მსხვილ ბიზნესზე გადაგვეტანა".

კომიტეტის თავმჯდომარემ დავით სალარიძემ კი უკონტროლოდ განუცხადა, რომ:

"დღეს არსებული მძიმე ფისკალური მდგომარეობის ფონზე, ფინანსთა სამინისტრო 50 მილიონი ლარის შემოსავალზე უარს ამბობს, რაც მისი მხრიდან მისასაღებელია. სამედიცინო ფინანსთა სამინისტროში მიანიშნა, რომ არსებობს სხვა რეზერვები, რისი გამოყენების ხარჯზეც ბიუჯეტი შეიძლება დაზარალდეს და ესცე, არ თქმა უნდა, კარგია".

თუმცა, ეს არ ნიშნავს, რომ პრობლემა ამონურულია. ის თამაში საგადასახადო ინიციატივები, რომელიც ორშაბათს საქართველოს დროებითმა ხელისუფლებამ გააუქმა, ძნელი სათქმელია, რა შედეგებს მოიტანს ხანგრძლივ პერსპექტივაში. ამას დათვლა და, რა თქმა უნდა, ექსპერტული შეფასება სჭირდება, რამაც "24 საათი" თავისი ხელისუფლების შეტანას შეეცდება.

2005 წლიდან 50-მდე ბოლსი შეძლება ბრძოლის მოპოვებას

ასზე მეტმა კლბებმა მსოფლიო ბანკის ფინანსური დახმარებით დასკუთარი მუერნობა მოიქვე, სადაც რამდენიმე თანასოფელი დასაქმდა. 2005 წლამდე კიდევ ერთად დაფინანსებული გაუღებებს ბედი და სასკუთარი ოცნების განსახორციელებლად მსოფლიო ბანკისგან 5-30 ათასამდე ამერიკული დოლარის ოდენობის გრანტს მიიღებს.

მთარი მავალბილი

საქმე ეხება მსოფლიო ბანკისა და სხვა დონორი ორგანიზაციების მიერ სამი წლის წინათ დაფინანსებულ პროექტს, რომლის მიზანია საქართველოში ეფექტური და რენტაბელი სასოფლო-სამეურნეო ცოდნის სისტემების შექმნა და რომელიც თანამედროვე ტექნოლოგიების დაწესება-დემონსტრირების გზით ხელს შეუწყობს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ზრდას. პროექტის ღირებულება 12 მილიონ დოლარს აღემატება, რომლის მნიშვნელოვან ნაწილს, 7,5 მილიონ დოლარს, მსოფლიო ბანკი აფინანსებს. პროექტის განხორციელებისათვის საქართველოს ხელისუფლებასაც დაეკავლა სასკუთარი უმნიშვნელი წვლილის შეტანა, ანუ ფინანსთა სამინისტროს მთლიანი პროექტის მიმდინარეობის პერიოდში ყოველი წლის ბიუჯეტში თანადაფინანსების თანხების გათვალისწინება დაეკავლა - ამ თანხის საერთო მოცულობა ორ მილიონს ოდნავ აღ-

ემატება. იმ დროს, როცა პროექტს დონორი ორგანიზაციები ამტკიცებდნენ, სახელმწიფომ თანადაფინანსების პირობა დადო, თუმცა, როგორც მსოფლიო ბანკისა და ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები აღიარებენ, დღეს ჩამორჩენა რამდენიმე ასეული ათასი ლარია. მიუხედავად ამისა, ხსენებულ პროექტში, ეფექტური მოხელე და საბანკო არ ყოფნის ფინანსები, შეუძლია სპეციალური განაცხადით მმართველობის ორგანიზაციის შეფასება, პროექტში დასრულებამდე წელნიდანხეტილი ადრე სერიოზული და მნიშვნელოვანი დარგები მოუტანას საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების მოსახლეობას.

განხორციელება პროექტისა, რომლის სრული სახელწოდებაც "სასოფლო-სამეურნეო კვლევა, დანერგვა-კონსულტირება და სწავლება", 2001 წლიდან დაიწყო, თუმცა ამას უძლვდა საცდელი, პილოტური პროექტები.

ლოვანი კომპონენტია, შემდეგს ითვალისწინებს: ნებისმიერი ფერმერის, კლბის, რომელსაც გააჩნია სასკუთარი მუერნობის მოწყობის ახლებური, ეფექტური მოხელე და საბანკო არ ყოფნის ფინანსები, შეუძლია სპეციალური განაცხადით მმართველობის ორგანიზაციის შეფასება, პროექტში დასრულებამდე წელნიდანხეტილი ადრე სერიოზული და მნიშვნელოვანი დარგები მოუტანას საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების მოსახლეობას.

გასულ წელს მთელი საქართველოს მასშტაბით 72 პროექტი დაფინანსდა, მონაწილეობდა 138 სოფელი. ამ პროექტებით დაწერილი ტექნოლოგიების რაოდენობა 216 იყო, ხოლო პროექტებით პირდაპირი მოსარგებელ ფერმერი, ბენეფიციარი 400-ზე ოდნავ ნაკლები იყო, არამრდამირი კი 18.700. პროექტში ჩართულ მენეჯერთა და სპეციალისტთა რაოდენობა იყო 1300.

საკონკრეტო გრანტების პროგრამა, რომელიც ხსენებული პროექტის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნე-

432 ადამიანი შეადგინა. პროექტის მიმდინარეობის თითქმის სამი წლის განმავლობაში ჩაყარდა მხოლოდ ერთი ფერმერის პროექტი, რაც საერთაშორისო სტანდარტებით გათვალისწინებული ბევრად ნაკლებია (სტანდარტით, 100-დან მხოლოდ ათის ჩაყარვდა დასაშვები).

გასულ წლების შედეგებს მსოფლიო ბანკის პროექტების მართვის სპეციალისტი დარეჯან კახანაძე ასე აღუბნებს: "ის შედეგები რაც უნდა მოსულიყო გრანტით დაფინანსებული თითოეულ პროექტს, მართლაც მნიშვნელოვანია. რაც ყველაზე მთავარია, შეიქმნა ისეთი მდგომარეობა, რომ გრანტის ამოხრების შემდეგ თითოეული პროექტის ავტორი დამოუკიდებლად, სასკუთარი ძალებით შეძლებს ამ პროექტის გაგრძელებას".

მიმდინარე წელს გამოცხადებული კონკურსის საბოლოო შედეგები უახლოეს დღეებში გახდება ცნობილი. საქართველოში მსოფლიო ბანკის წარმომადგენელთა განცხადებით, ამ დროისათ

ჭილდოები ჭანდაცვის მუშაკებს

ამირან გამყრელიძე თავად აჭილდობდა

უკვე მესამედ წელიწადია, რაც საქართველოში 23 დეკემბერს ქართული მედიცინის დღეს აღნიშნავენ. ამ დღესთან დაკავშირებით, ვუშინ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრმა ამირან გამყრელიძემ ღვაწლმოსილი მედიცინის მუშაკები ოქროს საბატონო მედლებით, ორდენებითა და წითელი ვარდებით დააჯილდოვა.

თავად მკურნალი

საქართველოში მედიცინის დარგში 70 ათასამდე ადამიანია დაკავებული. ვუშინ ჯანდაცვის სამინისტროში შეკრებილ 40-მდე მედიცინის მუშაკს პროფესიული დღის აღსანიშნავად ოქროს საბატონო სიგელები გადასცეს. ჯანდაცვის სამინისტრომ ეს სიგელები 1998 წელს დაანესა და იგი ყოველწლიურად სხვადასხვა რეგიონის წლის საუკეთესო მედიცინის მუშაკებს გადაეცემა. ჯილდო შუა საუკუნეების გამოჩენილი ექიმის ზაზა დანასკერტელ-ციციშვილის სახელობისაა.

“ჩვენი დიდი სურვილი იყო, მედიცინის დღესთან დაკავშირებით, მედიცინის მუშაკებისათვის მედლებთან ერთად ფულადი პრემიებიც დავერგებინა. მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს ვერ მოხერხდა. ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ დაწესებული ოქროს საბატონო მედლი სამ ადამიანს გადაეცემა. ტრადიციულად, ერთ მედალს ქართულ მედიცინაში განსაკუთრებული წვლილი

ის შეტანისათვის უცხოელ მედიცინის მუშაკს გადაეცემა ხოლმე. გერალფ კიმი ამერიკის ჯანდაცვის ნაციონალური ინსტიტუტის ფოგარტის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორია. მან ბევრ ქართველ სტუდენტს მისცა შესაძლებლობა, სტაჟირება საზღვარგარეთ გაეკეთა. მეორე მედალი საზღვარგარეთ მოღვაწე ქართველ ექიმებს ეკუთვნის. წელს ეს მედალი გერმანიის “ჰარდცენტრუმის” ბავშვთა კარდიოქირურგს, პროფესორ ლადო (ალექსი) მესხიშვილს მიეკუთვნა. მესამე მედალი სხივური და ინტერვენციული დიაგნოსტიკის ინსტიტუტის დირექტორმა ფრიდონ თოფაძემ დაიმსახურა, – განაცხადა “24 საათთან” ამირან გამყრელიძემ.

საბატონო მედლები სხვადასხვა რეგიონის 36-მა მედიცინის მუშაკმა მიიღო; საქართველოს პრეზიდენტის მიერ დაწესებული “ვახტანგ გორგასლის მესამე ხარისხის ორდენი” - ერთმა, “ღირსების ორდენი” - ხუთმა, პრეზიდენტის მაძლობა კი მედიცინის ათმა მუშაკმა დაიმსახურა.

რეალიზებული ოცნება

ნინო ბურჯანაძის ვიზიტი ეროვნულ სამედიცინო ცენტრში

ემორის უნივერსიტეტის პროფესორმა კენეტ უოკერმა ოთარ ლუდუშაურის სახელობის ეროვნულ სამედიცინო ცენტრს რეალიზებული ოცნება უწოდა. ეს მოხდა ვუშინ, როცა ჯანდაცვის მუშაკთა დღესთან დაკავშირებით კლინიკის ნინო ბურჯანაძე და გიგი წერეთელი სტუმრობდნენ.

ზაზა ფაჩაშვილი

მაღალ სტუმართა ვიზიტი ეროვნული სამედიცინო ცენტრის დათვალიერებით დაიწყო, რამაც ექიმთა პროფესიულ დღესასწაულთან დაკავშირებული საზეიმო განწყობილება კიდევ უფრო აამაღლა და კიდევ ერთხელ გახდა თანამედროვე კლინიკით აღფრთოვანების საბაზი. შემოვლის შემდეგ მისასალმებელი, მისალოცი და საზალობელი სიტყვა წარმოთქვა შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრმა ამირან გამყრელიძემ. მანვე წაიკითხა ნინო ბურჯანაძის საზეიმო მიმართვა ექიმებისადმი.

კლინიკა სტუმრებს ოფიციალურად წარუდგინა ეროვნული სამედიცინო ცენტრის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარემ მარინა ლუდუშაურამ, რომელმაც ყურადღება გაამახვილა ცენტრის პრობლემებზეც.

ორვე გამოხსენებულმა ისაუბრა დაფინანსების სიმწირეზე, რაც, საბოლოო ჯამში, საფრთხის ქვეშ აყენებს ეროვნული ცენტრის იდეას - ანუ ქვეყნის უშუალო მოსახლეობის უზარმაზარ სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფას. ეს არის ერთადერთი კლინიკა, სადაც პაციენტს არც წამლის მოტანას სთხოვენ, არც სპეციალისტის მოყვანას და არც ზედმე-

ტი ანაზღაურების გადახდასო, - აღნიშნა მარინა ლუდუშაურმა. შემდეგ კენეტ უოკერის დროც დადგა. “საქართველოში 1992 წელს ჩამოვიდი. მას შემდეგ ქვეყნის მრავალი საავადმყოფო ვახვებ და ახლა გახსენებაც კი არ მსურს იმ მდგომარეობის. ეს საავადმყოფო დაიწყო, როგორც ოცნება, რომელიც შემდეგ რეალური გახდა. ეს არის მრავალი ქვეყნისა და სპეციალისტის დიდი შრომის შედეგი და მე მაძლობას ეუხები მათ.

ემორის უნივერსიტეტში ჩვენ 42 ქართველი ექიმი მოვამზადეთ, რომლებიც დღეს წარჩინებული სპეციალისტები არიან და სწორედ ეს საავადმყოფოა მათი ცოდნის რეალიზების საშუალება. მომავალში ეს საავადმყოფო გახდება ცენტრი ინტელექტუალური მედიცინისა, ტელემედიცინისა და დისტანციური სწავლებისა, უწყვეტი სამედიცინო განათლებისა. ეს არის ქვეყნის თანამედროვე სამედიცინო მიმართულების სანაყისი. თქვენ დღეს ამეგნებთ ახალ ნაყისს და მე ჩემს კოლეგებთან ერთად ყოველმხრივ დაგეხმარებით ამ საქმეში,” - განაცხადა პროფესორმა უოკერმა.

ეროვნული სამედიცინო ცენტრით აღფრთოვანება ვერ დაძაბა გიგი წერეთელმაც, რომელმაც თქვა, რომ ასეთ შესაძლებლობებზე ოცნება წინაშე - ანუ მაშინ, როცა ის ექიმად მუშაობდა, მხოლოდ ოცნება შეეძ-

გიგი წერეთელი, ნინო ბურჯანაძე და მარინა ლუდუშაური

ლო, სიტყვის ბოლოს კი მან პირობა დადო, რომ პოლიტიკოსები ეროვნულ ცენტრს ყოველმხრივ გვერდობა დაუდებდნენ.

ნინო ბურჯანაძემ დიდი მაძლობა გადაუხადა ამირან გამყრელიძეს, მარინა ლუდუშაურსა, ექიმებსა და ყველას, ვინც მონაწილეობა მიი-

ლო ეროვნული სამედიცინო ცენტრის შექმნაში და აღნიშნა, - ამ მონაწილეს არა მარტო შევიწინარუნებთ, არამედ ქვეყანაში რამდენიმე ანალოგიურ ცენტრსაც გაავსენით; ჯერჯერობით პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელმა მხოლოდ ორი ქალაქი დაასახლა - ქუთაისი

და სოხუმი. ასეთი კარგი დღესასწაული გაუთენდათ ვუშინ ეროვნული სამედიცინო ცენტრის ექიმებს, რომლებიც სრულ ბედნიერებას იმ კვირში ელოდებიან - წინასწარი ინფორმაციით, მათ ორი თვით დაგვიანებული ხელფასი უნდა მიიღონ.

ჭანდაცვის სისტემის განვითარების მატრიცული სისტემა

საავადმყოფოთა რესტრუქტურისა და რეორგანიზაციის უმსხვილესი კომისიის თავმჯდომარე ლევან მეტრეველი ახალ ხელისუფლებას, კოპენჰაგენში მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის მიერ მოწოდებული ჯანდაცვის ეროვნული პოლიტიკის ნაცვლად (აღნიშნული დოკუმენტი განსაზღვრავს საქართველოში ჯანდაცვის სისტემის განვითარებას 2010 წლამდე), საკუთარ პლატფორმას სთავაზობს. “ჩვენი პროგრამა საზოგადოების მსჯელობის საგანი გახდება, ამიტომ მას 1995 წელს დაწესებული ჯანდაცვის სისტემის რეფორმის ბუდი არ ელის,” - აცხადებს მეტრეველი.

ნანა ქადაგიშვილი

მსმენელისთვის ჯანდაცვის სისტემის ცვლილების აუცილებლობა რომ უფრო ნათელი გაეხადა, მეტრეველმა საკუთარი პროგრამის პრეზენტაციის სისტემაში არსებული პრობლემების შესახებ დაიწყო: “საქართველოს მოსახლეობის 75 პროცენტისთვის სამედიცინო დახმარება

ბა მიუწვდომელია; საშუალო ქირურგიული ოპერაციის ღირებულება 7-ჯერ აღემატება სიღარიბის ზღვარს; ამ დროს კი უმწიერთა პროგრამისთვის გამოყოფილი თანხები მდიდარი ადამიანების კურორტებზე დასვენებას ხმარდება; უამრავი მუშაობის პროგრამის კვალი ჯანდაცვის სისტემაში დღევანდელ არ ემჩნევა; დაბალი შობადობა და ახალშობილთა სიკვდილიანობის მაღალი მაჩვენებელი; მომწამლავი

გარემო - ეს ყველაფერი უნდა შეიცვალოს”. მეტრეველმა საზოგადოებას საკუთარი პროგრამის პრინციპებიც გააცნო. აღნიშნული პროგრამა იყოფა ორ ბლოკად - მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო გარანტიების შექმნა; და ხელმისაწვდომი სამედიცინო დახმარება. პირველი ბლოკის მთავარ საკითხს ჯანდაცვის შესახებ კანონის შესაბამისი მუხლების გაუქმება წარმოადგენს. ამ მუხლები აღნიშნულია, რომ, თუკი პაციენტი კრიტიკულ მდგომარეობაში არ იმყოფება და მკურნალობის საფასურის გადახდაზე უარს აცხადებს, ექიმს უფლება აქვს, მკურნალობაზე უარი უთხარს. “კრიტიკული მდგომარეობა რის ნიშნაც, კიდევ გასარკვევია,” - აცხადებს მეტრეველი. პროგრამის პირველ ნაბიჯში მეტრეველი

ჯანდაცვის სამინისტროს სოციალური სფეროს განცალკევებასაც მომდევნო მედიცინის განვითარების პროგრამის მთავარ პრიორიტეტად აღიქვამს. მისი აქტიურობისა და მენეჯმენტის განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით, სასწრაფო დახმარების სისტემა ბევრ რაიონში მოშლილია. პლატფორმის მეორე ნაბიჯი, ასევე, ითვალისწინებს საზოგადოებრივი მონიტორინგის ფუნქციის, ჯანდაცვის ობიექტების ინსტიტუტის, ნაციონალური პოსპიტალური პროგრამისა და აუცილებელ მედიკამენტებზე უმწიფრეთა შეღავათების დაწესებასაც. უმთავრესი კი მეტრეველის საყვარელი თემაა - საავადმყოფოების რესტრუქტურისა და რეორგანიზაციის შექმნა და კრე-

დიტ-საათების გაუქმება. ესე იგი, აღნიშნული პროგრამის მთავარი მიზანი გახლავთ: საავადმყოფოებისა და ექიმების რაოდენობა არ შემცირდეს, ექიმების ხელფასი გაიზარდოს და პაციენტისთვის სამედიცინო მომსახურება ხელმისაწვდომი გახდეს. ამ ყველაფრის მისაღწევად კი მეტრეველს უმარტეტის ფორმულა მოუყვანია - პროფესიონალიზმს + პატიოსნებას + საზოგადოებრივი კონსესუსს = ჯანმრთელ პაციენტს, მაღალანაზღაურებელ ექიმსა და საკუთარი მოსახლეობის კეთილდღეობით კმაყოფილ სახელმწიფოს. ჯანდაცვის სისტემის ხელმძღვანელობა მ წლის განმავლობაში უამრავი პროგრამა და კანონი შექმნა, მაგრამ პაციენტს უკმაყოფილო, ექიმივითა და სახელმწიფოც, არადა, რა მარტივი ყოფილა ყველაფერი.

სტაბილურობითა და ნოვატორობით - "საქართველოს ბანკი" 2004 წელს 10 წლის ხდება

2003 წელი "საქართველოს ბანკისათვის" მრავალმხრივი წარმატებებით დასრულდა. კლიენტებისა და მოსახლეობის გაზრდილი ნდობა, გაღრმავებული საერთაშორისო ურთიერთობები, მკაფიოდ ჩამოყალიბებული საინვესტიო სტრატეგია, გაუმჯობესებული მომსახურება, ახალი პროდუქტები და სხვა მრავალი ფაქტორი, რომლებიც 2003 წლის მანძილზე კიდევ უფრო დაიხვეწა და განვითარდა, მტკიცე საფუძველს ქმნის, რათა მე-10 საიუბილეო წელი "საქართველოს ბანკისათვის" კიდევ უფრო წარმატებული იყოს.

საქართველოს ბანკი
BANK OF GEORGIA
JOINT-STOCK COMPANY

საკრედიტო პორტფელი 153,896 ათას ლარს გაუტოლდა. მოიმატა მსესხებელთა რაოდენობა და ეს მაჩვენებელი 80 ათასს გაუტოლდა.

"საქართველოს ბანკის" დახვეწილი საკრედიტო პოლიტიკის შედეგად 2003 წელს თბილისსა და რეგიონებში არაერთი მნიშვნელოვანი პროექტი განხორციელდა. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია პროფესიონალი დეიტი ტატიშვილის ულტრასონოგრაფიის ცენტრი, რომელიც ბანკის მიერ გამოყოფილი კრედიტით აშენდა და უახლესი აპარატურით აღიჭურვა, რითაც შესაძლებელი გახდა სხვადასხვა დავადების ეფექტიანი მკურნალობა.

განვითარდა და დაიხვეწა ფაქტობრივად ყველა საბანკო პროდუქტი. ამასთან, ტექნოლოგიური სიახლეების შემოსვლასთან ერთად დაინერგა არაერთი სრულიად ახალი მომსახურება, რომელიც "საქართველოს ბანკმა" პირველად შესთავაზა მომხმარებლებს. ამ მხრივ აღსანიშნავია ელექტრონული მომსახურების განვითარებისთვის გაწეული სამუშაოები. 2003 წელს შეიქმნა სისტემა, რომლის მეშვეობითაც პირველად ქართული ბანკების ისტორიაში "საქართველოს ბანკის" კლიენტებს საშუალება მიეცათ აკონტროლონ საკუთარი ანგარიშები ელექტრონულ ფორმატში - როგორც ინტერნეტით, ისე მობილური ტელეფონების მეშვეობით. ამასთან, აქტიური ღონისძიებები გატარდა ახალი ტიპის პლასტიკური ბარათების დანერგვის კუთხითაც, რამაც ხელი შეუწყო ამ პროდუქტის პოპულარობის ზრდასა და მომხმარებელთა კმაყოფილების დონის ამაღლებას. ტექნოლოგიური განვითარება და თანამედროვე საბანკო პროდუქტების კლიენტისთვის შეთავაზება მომავალ წელსაც სტრატეგიული გეგმის ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად დაარჩება.

ფიზიკური პირების მომსახურებასთან ერთად განვითარების მაღალ საფეხურზე ავიდა კორპორატიული კლიენტების მომსახურებაც. განვლილი წელი ამ მხრივ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო, რადგან "საქართველოს ბანკმა" უმუშავე დაიწყო ისეთი დიდი რეგიონალური მნიშვნელობის პროექტების მომსახურება, როგორებიცაა "ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის" ნავთობსადენი და კომპანია BP-ის სხვა პროექტები. უმაღლესი ხარისხის სერვისის შეთავაზებით ბანკმა კიდევ უფრო განიმტკიცა ავტორიტეტი მრავალ უცხოურ წამყვან კომპანიაში შორის, რომლებმაც უკვე გამოთქვეს "საქართველოს ბანკთან" თანამშრომლობის სურვილი.

2003 წლის მანძილზე გაფართოვდა მოსახლეობის მომსახურების ქსელიც. დღეს ქვეყანაში მოქმედ საფინანსო ინსტიტუტებს შორის "საქართველოს ბანკს" ფილიალებისა და სერვის - ცენტრების ერთ-ერთი უმსხვილესი ქსელი აქვს (50-ზე მეტი), რომელთა მართვის პრინციპებიც სრულად შეესაბამება დასავლეთის ბანკების მოდელს. 2003 წელს "ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის" ნავთობსადენის კომპანის მომსახურებისთვის ნავთობსადენის მარშრუტის გასწვრივ სპეციალურად შეიქმნა 7 მომსახურების ცენტრი, რომლებიც 2004 წელს ფილიალების სტატუსს შეიძენენ, რაც კიდევ უფრო გაზრდის "საქართველოს ბანკის" მომსახურების ქსელს. ფილიალების ქსელის გაფართოება ბანკის მიერ დამატებული სტრატეგიული გეგმის ფარგლებში მიმდინარეობს, რაც ასევე ითვალისწინებს ელექტრონული საბანკო

მომსახურების სრულყოფას როგორც სათავო ოფისში, ისე "საქართველოს ბანკის" ყველა ფილიალსა და მომსახურების ცენტრში. ყველა არსებული და ახლად გახსნილი ფილიალი შესაბამისი რაიონის მოსახლეობისთვის ადვილად ხელმისაწვდომ ადგილებზეა განთავსებული, აღჭურვილია თანამედროვე კომპიუტერული სისტემით და დაკომპლექტებულია ახალგაზრდა, მაღალკვალიფიციური კადრებით.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა საკადრო პოლიტიკის განვითარების მხრივაც. დღეისათვის "საქართველოს ბანკის" თანამშრომელთა 70 პროცენტს ახალგაზრდა, პროფესიონალი კადრები შეადგენენ, რომლებსაც ახლებური, თანამედროვე ხედვით მიჰყავს საქმიანობა. 2003 წლის მანძილზე ბანკში აქტიური მუშაობა მიმდინარეობდა საკადრო რესურსების ოპტიმიზაციისა და თანამშრომელთა მოტივაციის ახალი სისტემის დასაწერად. ამ მიზნით მაღალ დონეზე იქნა ორგანიზებული ბანკის თანამშრომელთა ატესტაციები, რომლის შედეგებზეც ნათლად აჩვენა სისტემაში დასაქმებული მაღალი კვალიფიკაცია. ტესტირების ორგანიზებამ შესაძლებელი გახადა თანამშრომელთა რანჟინგის მოდელის შექმნა, რაც თვისებრივად ახალი სისტემა საკადრო რესურსების მართვის საქმეში. შედეგად, თანამშრომელთა შესაძლებლობების შეფასების ახალმა მოდელმა ბანკის მენეჯმენტს საშუალება მისცა პერსონალისათვის გაეზარდა ხელფასები.

ბანკის სოლიდური, რეალური იმიჯის შესაქმნელად მეტად შედეგიანი აღმოჩნდა თანამედროვე მოთხოვნილებებზე აგებული რეკლამისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის ფორმირება. მისი აქტიურობისა და მენეჯმენტის მხარდაჭერის შედეგად 2003 წელს ბანკმა განახორციელა მრავალი პროექტი, რომელთაც დიდი რეზონანსი მოჰყვა საზოგადოებაში. ამ მხრივ საკმარისია აღინიშნოს თუნდაც "უენ მართაინი 2003" - ლიტერატურული კონკურსი, რომელიც "საქართველოს ბანკის" პატრონაჟით თითქმის თვეზეხვედრით ჩატარდებოდა და რომლის დახურვის საზეიმო ცერემონიაციც "საქართველოს ბანკის" განახლებულ ისტორიულ დარბაზში გაიმართა. გარდა ამისა, მედიის წლის მაძიებელ ბანკის ეგიტით განხორციელდა არაერთი საქველმოქმედო თუ საინვესტიო აქცია, რომლებმაც მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს განვითარების საქმეში.

წელს დასრულდა "საქართველოს ბანკის" სათავო ოფისის შენობის აღდგენა-გამაგრების ხანგრძლივი სამუშაოებიც. ეს ისტორიული ნაგებობა 2002 წლის 25 აპრილის მიზისძვრამ ფაქტობრივად დაანგრევინა ბანკის მიყვანა. ბანკის ხელმძღვანელობის ინიციატივამ მცდელობა შედარებით შენობა, რომელიც არა მარტო ბანკის, არამედ თავისი ისტორიული მნიშვნელობით საზოგადოების საკუთრებასაც წარმოადგენს, შედგვი გამოიღო და დღეს ეს ისტორიული ნაგებობა აღდგენილი და ფესზე მყარად მდგომი აგრძელებს არსებობას.

მიღწეულის პარალელურად ყოველწლიურად იზრდება სახელმწიფო ბიუჯეტში "საქართველოს ბანკის" მიერ შეტანილი თანხების რაოდენობა. 2003 წელს ამ თანხამ 7 მილიონ ლარს გადააჭარბა, რაც კომერციული ბანკების მიერ ბიუჯეტში გადაირიცხულ თანხებთან შედარებით ერთ-ერთი დიდი მაჩვენებელია.

გაიზარდა "საქართველოს ბანკის" აქტივობა მოკლე და გრძელვადიანი დაკრედიტების მიხედვითაც. დარგების მიხედვით გაცემულ სესხებში ლიდერობენ ვაჭრობა, მენეჯლობა, ამაღლდა კავშირგაბმულობისა და ტრანსპორტის სფეროს დაკრედიტების ნაწილიც. აქტიური მუშაობა მიმდინარეობს სოფლის მეურნეობის დარგების დაკრედიტების პროგრამის განვითარებისთვისაც, რასაც ადრე თითქმის არ ექცეოდა ყურადღება. საანგარიშო პერიოდში 51%-იანი ზრდის შედეგად

მაშუკა კახიანიშვილი
"საქართველოს ბანკის" საზოგადოებასთან ურთიერთობის ხელმძღვანელი

კორუფცია ან უნდა იყოს, ან - არა

ავტომობილი ბავშვიდან მისი ცხოვრების წესი და ჰაერითი საჭირო გარემო იყო. მძაფრი შეგრძობებისა და დიდი სისწრაფის მოყვარული ცნობილი რაიონის, ალბათ, არ იცნობდა ავტონისპექტორთა უფროსობაზე, მაგრამ შალვა ოგბაიძე საგზაო პოლიციის დეპარტამენტის უფროსი მაინც ვახდა. მეთოდი კარგია - მისი პროფესიის ადამიანი კარგად იცნობს მძღოლის ფსიქოლოგიას და ეს მის სამსახურს დადებითად წაადგება...

ერთი წელი მოიპარა და 17 წლისამ აიღო მართვის მოწმობა. ავტონისპექტორს პირველად სწორედ ამ ასაკში შეხვდა - სწრაფად მომავალმა გზა აუტეტყვერა და მართვის მოწმობასთან მაშინ არსებული ტალღის "გაუხერხიტეს"... მაგრამ, ეს არ ყოფილა პირველი იმედგაცრუება. მას სჯეროდა, რომ ისე, როგორც მასწავლებლები არ ჭამდნენ, პოლიციელებიც არ იღებდნენ ფულს... აი, ეს იყო პირველი იმედგაცრუება: ინსპექტორმა ოსტატურად აზოცავლა სამი მანეთი...

იმედი ცოტათი მეც გამიცრუვდა - ერთ-ერთი პირველი, რაც ჩვენი შეხვედრისას გააკეთა, შალვა ოგბაიძემ მართვის მოწმობის წარდგენა მოითხოვა. ასე დაეკარგებოდა, რესპუბლიკის "გაიში" საკუთარი ფეხით რომ მიხვალ...

მაია ჭალაბანიძე

- არის თუ არა საავტომობილო გზების დეპარტამენტი სადამსჯელო სტრუქტურა?

- სახელმწიფოს განმარტებიდან გამომდინარე, ნებისმიერი სახელმწიფო სტრუქტურა არის მაიძლეველი.

- მხარის გაუბრუნებლობა იყავით და კორუფციულ ბიუროკრატიულ აპარატთან გქონდათ შეხება. რა საერთოა პოლიციის ინსპექციასა და სასაბრეო ადმინისტრაციას შორის?

- ნებისმიერ სახელმწიფო სტრუქტურაში მუშაობისას ჩემთვის საინტერესოა ისეთი მოდელის შექმნა, რომელიც ეფექტურს გახდის ამა თუ იმ სახელმწიფო რგოლის შემსაბუქებას.

- 2 წლის მანძილზე იყავით გაუბრუნებელი, რა შედეგია?

- ჯერ ერთი, მანამდე არ არსებობდა რეგიონი, რომელსაც მცხეთა-თიანეთი ერქვა და რო-მელიც ერთგვაროვანი პრობლემების მქონე 5 რაიონს აერთიანებდა. რთულია პარალელის გაკლება ჩემს ამჟამინდელ სამსახურთან. უფრო შთაბეჭდილებებზე საუბარი შემოიღია.

- ამ სამსახურში რა დაგხდებოდა ისეთი, რამაც ნარუფული შთაბეჭდილება დატოვა თქვენზე? გაეცანით ჩვენი გაზეთის ნინა ნომერში გამომყვანებულ პუბლიკაციას ან სტრუქტურაში არსებული კორუფციის სქემის შესახებ?

- ძალიან საინტერესო პუბლიკაცია იყო. შემოიღია მასშტაბებზე ვიდეო, თორემ ეს ცალსახად რომ ასეა...

- ანუ, ბრძანებთ, რომ 40 მილიონი ლარი შავი ფული არ კეთდება?

- ერთხანს სასტუმრო ბიზნესი მქონდა. საგადასახადოს წარმომადგენელი მოვიდა. ფანჯრების რაოდენობა, ნომრების რაოდენობა და საწოლების რაოდენობა გადაამრავლა, მერე ეს ყველაფერი გაამრავლა 30 დღეზე, მერე - 12-ზე და დაითვალა ასე სრული დატვირთვა... ცალკეულ შემთხვევაში, ამ პუბლიკაციაში მსგავსი მიდგომა იყო, მაგრამ რეალობა აღწერილი შეესაბამება. ამ სქემაში კორუფციით დამოზიანებული სხვა უბნების დამატებაც შემოიღია.

- მაგალითად?

- ეს ბრძანება, დაახლოებით, 4-5 წლის წინ დაინერა და ასე უღერდა: "უროვნული ვალუტის დღლართან მერყობის გამო საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს დირექტივით შს მინისტრი იძულებული გახდა (საწყალი - შ. ო.), დაეშვა ახალი ბრძანება სატრანსპორტო საშუალებების რეკვიზიტების შეცვლისთვის ახალი ფასების შემოღების შესახებ..." ამ ბრძანებამდე მართვის მოწმობის შეცვლა 18.90 ლარი ღირდა, ბრძანების შემდეგ ფასი 28.05 ლარამდე გაიზარდა, ანუ სახელმწიფომ შს-ს მეშვეობით, ამ დარგის მონოპოლისტ შს-ს მომსახურების ტარიფი გააძვირა, რითიც შს-მ თავისი მომსახურების ინდექსაცია მოახდინა ისე, რომ ჩვენთვის, რიგითი მოქალაქეებისთვის არც პურზე, არც ხელფასზე და არც არაფერზე არ მომხდარა ინდექსაცია. ეს ნორმა, სამწუხაროდ, დღესაც მუშაობს.

- ამ 28 ლარიდან ბიუჯეტში რამდენი შედის?

- 28 ლარი შს-ს მიაქვს და სამინისტროში არაფერი შემოდის... მართვის მოწმობა გაქვთ? ნუ გეშინიათ, არ წაერთმევეთ... დაიხედოთ თქვენი მართვის მოწმობას... საგზაო მოძრაობის შესახებ არსებობს "უნევის 1949 და 1968

დღეებულებს ფულის მიტანას - ამის თქმა დაბეჯითებით შემოძლია.

მესმის, რომ 70 წელი ფულს იღებდნენ, მაგრამ შეუძლებელი არაფერია - ძნელი არ იყო იმ არსებების გადაკეტვა, რომლითაც სამინისტროში აქედან ფული მიდიოდა. ღვთის მადლით, მინისტრიც არ ითხოვს ფულს. ხომ არსებობს კეთილი ნება?!

- მენტილობის შეცვლაზე ადვილი კადრების გამოცვლა ხომ არ არის?

- კანონით, 4 იანვრამდე საკადრო გადაადგილებები აკრძალულია. 22 სადაზღვევო კომპანია არსებობს, მაგრამ სინამდვილეში ამ ბაზარზე მხოლოდ და მხოლოდ სამი სადაზღვევო კომპანია დგას - "ელბი", "ნაბათი" და ბრიტანულ ქართული კომპანია... "ალდავი" გამოდევნილია.

ამ წუთის თქვენ გესაუბრებათ არა საგზაო პოლიციის უფროსი, არამედ - საავტომობილო ფედერაციის გენერალური მდივანი და რადგან ეს მოქალაქეს აწუხებს, მეც მანუხებს. შარშან, მომსახურების თანხების დაბალი პროცენტით აკუმულირებისთვის, შს-ში ჩატარდა ტენდერი, რომელიც "სახალხო ბანკმა" გაიმარჯვა. ამ ბანკს აქვს შსს "ემ-დი-ჯი", რომელიც ამ სამი სადაზღვევო კომპანიის გარდა ლარიან ქვითარს არც ეთარს არ აძლევს. სადაზღვევო კომპანიის გახსნას ნახევარი მილიონი ლარი სანსდებო კაპიტალი და კიდევ სხვადასხვა პირობები სჭირდება. სახელმწიფო კი ასეთი კომპანიებს მუშაობის უფლებას არ აძლევს. საქმე მიდგა იმ ლარიან ქვითარზე, რომელსაც ეს ბანკი ბეჭდავს და როგორც ჩანს, ეს არის ცრუბეჭდვითი შსს. კონკრეტული ჩამოკვდარი...

- მომავალი წლიდან ასეთმა სქემამ არ უნდა იმუშაოს. ამ ხვრელს ამოეკოლა და ვინც არ უნდა მოეხდინა ჩემს შემდეგ, ვერაფერს შეცვლის. შს-ს საფინანსო განყოფილებას ახალი გამგებენა და მასთან ამ საკითგებზე სასაუბროდ შეხვედრა მაქვს დაინიშნული. კონსულტაციებისთვის არასამთავრობოებსაც ხვდები...

- მეორე პრობლემა ტექნოლოგიურიების სისტემაა. ალბათ, ტექნოლოგიურიების სადგურებში ნამყოფი ხართ და დაახლოებით იმდენი, რა თანხები დაუჯდა ეს მენარმებს. სადაზღვევო ავტომანქანების 7 სახის ინსტრუმენტულ

კონტროლს ანარმოებენ. ერთადერთი ოპერაცია არის ეკოლოგისტიკა, რომელიც მთელი საქართველოს მასშტაბით ერთ ფორმას აქვს ხელში ჩაგდებული, და რომელიც კანონის რანგშია აყვანილი. ეს ხომ ცალსახა კორუფციაა? ახლა ვამზადებ პაკეტს საკანონმდებლო ცვლილებისთვის. არანაირი ბერკეტის დატოვება, ამ თემებთან შეხება არ გვირდა.

როდესაც ეკოლოგისტიკის უფლება ყველა სადაზღვევო ექნება და კონკურენცია წარმოიქმნება, ტექნოლოგიურიების ფასი მაშინვე დაიკლებს. რესპექტებულ პრობლის ამბიციის მქონე ნებისმიერი სადაზღვევო ფასს დაუკლებს, ოღონდ კი მასთან გააკეთოთ ტექნოლოგიურიება.

- ხომ არ გიფიქრიათ, რომ აქამდე არსებული ფორმალური ტექნოლოგიურიების, დაზღვევის სანაცვლოდ (რომელსაც დედამინის ზურგზე არავინ ატარებდა), ნაკლებად ბიუროკრატიული და გამარტივებული რამე პროცედურით შეგვეცვალოთ?

- ჩვენ ესაუბრობთ მენარმეებისა და სადაზღვევო კომპანიებისთვის მუშაობის გათვალისწინებით, რაც შედეგად მოიტანს მომხმარებლის ნაკლებ წვალვასა და მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებას. ამის შემდეგ დგება სადაზღვევო სავაჭრების პატიოსნების საკითხი. ეს ასე უნდა მოხდეს, თორემ, ვიცი, სიბიძხურები გაეხვევი და არ ვარ განწყობილი, რომ ვილაყამ ჩემკენ თითი გამოვიშროს.

აუცილებელია აგრეთვე სახელმწიფო კონტროლის მექანიზმის ჩართვა - გაუმართავი მანქანის ხელშეკრვა დადამინება. გაუმართავი მანქანისთვის ტექნოლოგიურიების მიცემის გამო ლიცენზიის ჩამორთმევა მენარმე ზარალდება, ამიტომ ის აღარ გაატარებს ისეთ მანქანას, დიდ სიჩქარეზე დამუხრუჭებისას უკანა მარცხენა თვალს 100 მეტრის მერე რომ დაიჭვოს... ასეთ მანქანას ქუჩაში რა უნდა?

- როგორც ავტომობილურს, ალბათ, თქვენც გაინტერესებთ, სად მიდის გზების შესაკეთებლად განკუთვნილი თანხები, რომელიც ტექნოლოგიურიების თანხებში შედის?

- როგორც საკერძოლოს დეპუტატმა და საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების კომისიის თავმჯდომარემ, შემოიღია გითხრათ, რომ 1998 წლის მერე ქალაქის ბიუჯეტს საგზაო ფონდიდან არაფერი მიუღია. ეს თანხები ცენტრალიზებულად მიდის კონკრეტულ ქალაქებს "საქავტოგზა"-ში. ქალაქს, დაახ-

ლოებით, 5,5 მილიონი ლარი ჩამოეჭრა და ამაზე პასუხისმგებლობა მე და თქვენ, ქალაქის გარეუბლის გამამხდლებს დაგვეკისრა. ეს იმის გარდა, რასაც მანქანის ტექნოლოგიურიების დროს ვიხდით.

ამ პრობლემების მოგვარება ერთი უწყების კომპეტენციას სცილდება. შესწავლილი მაქვს წამყვანი საავტომობილო ქვეყნების მართვის მოდელები, რომლის მიხედვითაც მოძრაობის უსაფრთხოება, რომელიც მოიცავს - გზას, გზის ინფრასტრუქტურას, საავტომობილო პარკს, მძღოლისა და ქვეითის ფაქტორს, მოძრაობის ორგანიზაციას, საკანონმდებლო ბაზას, კონტროლის მექანიზმს - ყველაფერი უსაფრთხოების ეროვნულ ბიუროებსა, საავტონოებსა და ადმინისტრაციების მაკოორდინირებელ რგოლში იყოს თავს.

- თავიდან ავტონისპექცია პატრულირებაზე გადავიდა, მაგრამ დღეს ინსპექტორები ჩასაფრებულები არიან და თამასაც ვაზარდეს. როგორ აპირებთ ამის გაკონტროლებას?

- დღე 2 ლარს იღებდნენ და ჯიბეში იღებდნენ, ახლა კი ავტომრეზერვუ...

- არა, ისე იღებენ და უკვე არამხოლოდ ორ ლარს.

- როგორ, ოქმის გარეშე?

- ისე მკითხებით, თითქოს აქ არ ცხოვრობდით, რა თქმა უნდა, ოქმის გარეშე.

- ძალიან ცუდია, თუ ეს ასეა...

- რა თქმა უნდა, ყველა კუთხეში ინსპექტორთან ერთად ვერ დადგებით. ამის სანაცვლოდ ბერკეტებზე გიფიქრიათ?

- ახლა იმ საკითგებზე ვმუშაობ, რაზეც ზემოთ ვისაუბრებთ. პატრულირებას თავიდან კამპანიური ხასიათი ჰქონდა...

- და ახალი ხელმძღვანელის მოსვლას ეძღვნებოდა...

- ერთგვარად... სივანლები მომდის, ვინ, სად და რამდენს იღებს. ნამდვილად არ ვისაუბრებ იმაზე, რომ კორუფციამ იკლო და ა.შ. კორუფცია ან უნდა იყოს, ან - არა.

- ზედა ეშვონებთან ბრძოლის დაწყებას, ალბათ, ეფექტი ექნება, მაგრამ მოსახლეობის თქვენს სტრუქტურასთან შეხება ქუჩაში მდგარი ინსპექტორის იწყება და მისი ქვედა მძღოლისთვის სტრუქტურაში არსებული კორუფციის იდენტიფიკაცია...

- გეთანხმებით. მომავალი წლიდან სტრუქტურულ რეორგანიზაციას ველო... ძალიან არ მიყვარს იმის თქმა, რომ

უწყებრივად თბილისი არ მეკუთვნის, მაგრამ მე ვივალდებ... სტრუქტურულ რეორგანიზაციაში საზოგადოებრივი დარბაზის შექმნა გათვალისწინებულია. დარბაზი ჩვენამდე რიგითი მოქალაქის სატიკვარს მოიტანს. დარბაზის სატიკუსი ინვესტირება, როდესაც უკვე შემდეგ შეკრებაზე ისმენს ინფორმაციას დასმული პრობლემის გამოსწორების შესახებ.

გარდა ამისა, რეორგანიზაციის შედეგად იქნება ფარული მონიტორინგის თუ სხვა სახის ინსტიტუტები, რათა საგზაო პოლიციელებს მეტი და მკაცრად მოვსა და ქვეითის ფაქტორს, მოძრაობის ორგანიზაციას, საკანონმდებლო ბაზას, კონტროლის მექანიზმს - ყველაფერი უსაფრთხოების ეროვნულ ბიუროებსა, საავტონოებსა და ადმინისტრაციების მაკოორდინირებელ რგოლში იყოს თავს.

- მალე გაიზრდება თუ არა პოლიციელთა ხელფასები, ეცხვით თუ არა ფორმა, ექნებათ თუ არა სანავი სასმასურებრივი (და არა საკუთარ) მანქანებში ჩასასმებლად?

- საგზაო პოლიციელები ერთგვარი მიმით უყურებენ ხელმძღვანელს, და არ დაგომილავეთ მეც. თუ შს-ს ახალმა შემადგენელმა მინისტრის მეთაურობით, თქვენმა მონა-მორჩილმა და არჩეულმა პრეზიდენტმა ინსპექტორისთვის მინიმალური ხელფასის დაინიშნა მაინც ვერ მოვახერხებთ - უნდა ნაიდეო. მე, პირადად, ასე მოვიტყვი.

არ დაგომილავეთ, რომ სხვადასხვა ქვეყნის საელორები შს-ს საქმიანობით დაინტერესდნენ და დახმარებისთვის მზადყოფნა გამოთქვეს. ჩვენს სფეროში აგრეთვე პრობლემაა - განათლება, რომლის მეთოდოკაც მთლიანად შესუსტებული გვაქვს. ჩვენი დასავლური პარტნიორები მზად არიან მასტერ-კლასების ჩასატარებლად...

- ეთმურ ჩხვიდის მასტერ-კლასი გამიგია, რეზო გაბრიასიაც... ავტონისპექტორებზე არაფერი მსმენია...

- დიახ, ასეთიც არსებობს. ჩემთვის საინტერესოა არა მართვის მოწმობა, არამედ - ის, თუ როგორ ფლობს საჭეს ავტონისპექტორი ექსტრემალურ ვითარებაში... ჩვენი პარტნიორები გვირგვინებენ, რომ თეორიული ცოდნისა და მართვის ოსტატობის პირველ ტრენინგს უფასოდ ჩაატარებენ... დანარჩენ მოგვენ-

ებს კი წინ აღარ გავუსწრებ...

- მოძრაობის უსაფრთხოების პირველ დამრღვევს - სამარშრუტო ტაქსებზე ვისაუბროთ. თუ მათ რიცხვს ვერ ამცირებთ სხვადასხვა სუბიექტური მიზეზების და გავლენიანი მეპატრონეების გამო, არ შეიძლება, რომ ამ ტრანსპორტს საგზაო გზის მარცხენა მხარეს სიარული აუკრძალოთ?

- თბილისში არსებობს 62 გადახმადი ფირმა, რომელთაც ჯამში 3 800-ზე მეტი სამარშრუტო ტაქსი ჰყავთ, ეს - ოფიციალურად. თბილისში კი ყოველდღიურად, 5000-ზე მეტი სამარშრუტო მანქანა მოძრაობს და მათ შორის, რუსთაველიდან-მუხიანამდე...

- დავიხარებ, რომ ახლოვდება ტენდერი...

- რიგით რომელი?

- ეს უკანასკნელია. როდესაც საკრებულოს დეპუტატი გავხდით, ამომრჩევლს დავპირდი, რომ არსებულს არც ერთი სამარშრუტო ტაქსი აღარ დავმტკბებოდა. ეს პროცესი შევჩერე და ჩემს ამომრჩეველთან პირნათელი ვარ. 1993-1995 წლებში ქალაქის ვიცე-მერიც ვიყავი...

- სწორედ "მარშრუტების" ბუშის დროს...

- ...შასოსის სპერიოდი, როდესაც ჯიხურების მფლობელებთან ქალაქის მერიამ ადმინისტრაციული მეთოდებით ვერაფერი გაახყო. მაგრამ, დღეს განდა სუპერმარშრუტები და მომხმარებელმაც ეს უკანასკნელი არჩია.

ქალაქის გაძვალტყავებელი ბიუჯეტის მიუხედავად, იმას მივალნიეთ, რომ 25 ახალი საშუალო ტექნიკის ავტობუსების შესაქმნის თანხა ჩავდეთ და შევიძინებთ კიდევ ავტობუსები. მათ ექნებათ რეგულარული გაჩერებები და დაბალი ფასი. ამავე დროს ერთი ავტობუსი 4-5 მიკროავტობუსს შეეცვლება. ეს არის სწორი ნაბიჯებითი მაგალი, მაგრამ დროში განვლული პროცესია. ტრანსპორტის მთელი ნაკადის რუსთაველზე სიარული იმას ჰკავს, ფეხი რომ 45 გქონდეს და 37 ზომა ფეხსაცმელს იცვებდე.

- ვისი იდეა იყო თქვენი ამ თანამდებობაზე დანიშნვა?

- ვარაუდით შემოიღია თქვა - ალბათ იმიტომ დანიშნეს, რომ პროფესიით ვარ ავტომობილისტი, გულმძღვანელობდი საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების კომისიას, ვარ მექანიკოსი, ამ სფეროში ბევრი ნაშრომი მაქვს და კანონმდებლობაშიც ბევრი შრომა გამიწვევია... ალბათ, ამის გამო დავინიშნე...

- დაიხურა თუ არა თქვენს წინამდებდვ იარაღის ტარებისთვის აღმრთელი სისხლის სამართლის საქმე?

- ალბათ დაიხურა. ოფიციალურ სტრუქტურებში ამით არ დაინტერესებულვარ.

- როდის ახერხებთ ავტოთი ქროლვას, გცალიათ ამისთვის?

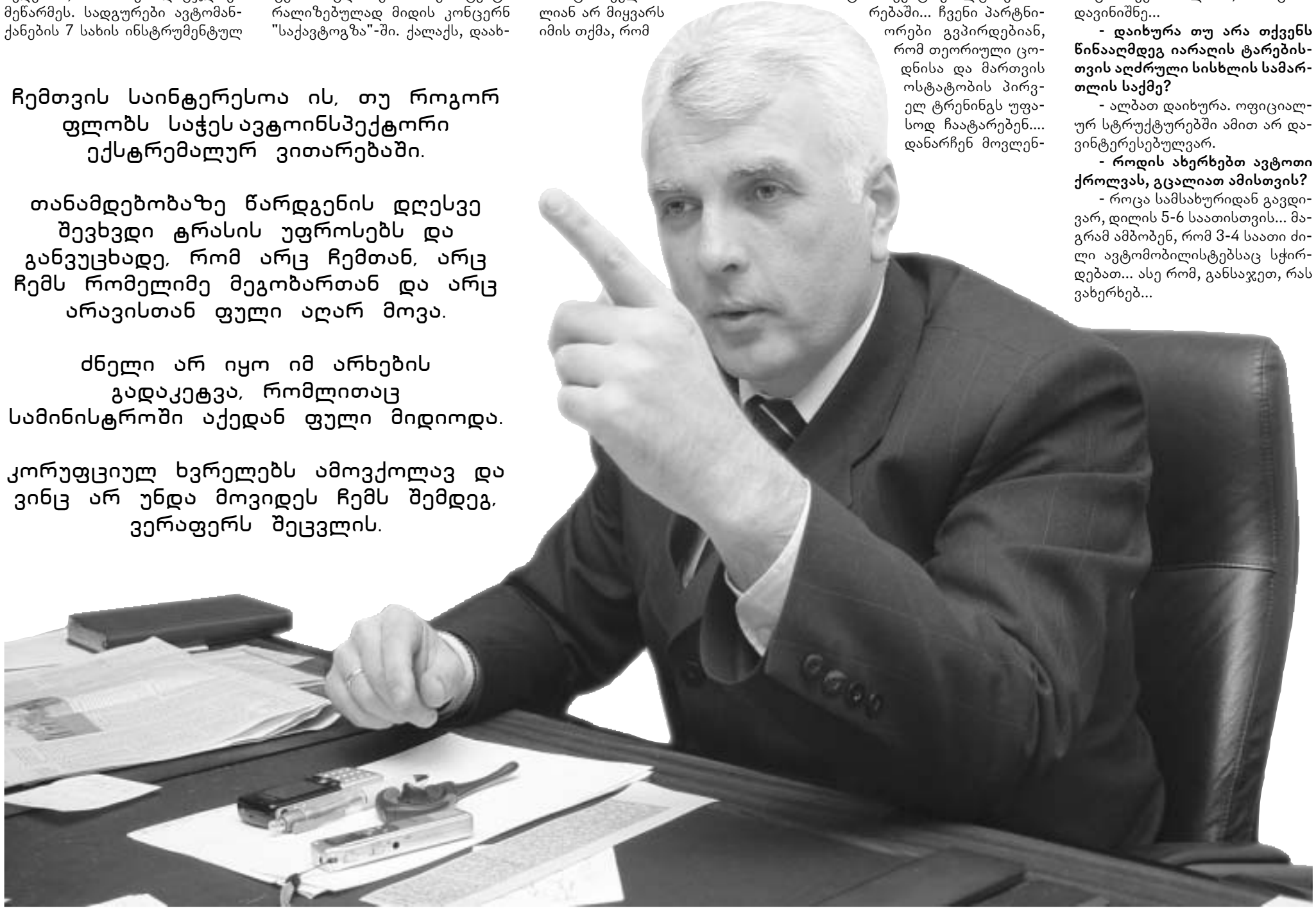
- როცა სამსახურიდან გავდევარ, დღლის 5-6 საათისთვის... მაგრამ ამჟამინდელ, რომ 3-4 საათი ძილდა ავტომობილისტებსაც სჭირდებათ... ასე რომ, გმინათვით, რას ვახერხებ...

ჩემთვის საინტერესოა ის, თუ როგორ ფლობს საჭეს ავტონისპექტორი ექსტრემალურ ვითარებაში.

თანამდებობაზე წარდგენის დღესვე შევხვდი ტრასის უფროსებს და განვეცხადე, რომ არც ჩემთან, არც ჩემს რომელიმე მეგობართან და არც არავისთან ფული აღარ მოვა.

ძნელი იყო იმ არხების გადაკეტვა. რომლითაც სამინისტროში აქედან ფული მიდიოდა.

კორუფციულ ხვრელებს ამოვქოლავ და ვინც არ უნდა მოვიდეს ჩემს შემდეგ, ვერაფერს შეცვლის.

შალვა ოგბაიძე

გავფორმავთ დაბრუნება

სამობაო სუვენირები

თორნა ჭავჭავაძე

ბავშვი, მეტ-ნაკლებად, ყოველ მხატვარშია ჩასახლებული. ეს შეგრძნება, განსაკუთრებით, შობა-ახალი წლის მოახლოებისას კიდევ უფრო მატულობს. გაღვივებულიც არ აყოვნებენ და ყოველი წლის ამ დროს საახალწლო ექსპოზიციებს გვთავაზობენ. ამ დროს გაყინული არბ-ბიზნესიც ცოტათი დნება ხოლმე; ძვირად შეფასებულ სურათს თუ ვერ შესწავლებით, შეგიძლიათ, იმავე ავტორის მიერ შესრულებული საშობაო ბარათი მაინც შეიძინოთ. ჩვენი არტ-ბაზარი ხომ, იმავითი გამოჩენილი გარდა, სწორედ ამ ფორმით არსებობს.

სამობაო გამოფენების ტალღას გაღვივდა "კოპალამ" დაასწრო. ექსპოზიციას "საჩუქარი" ჰქვია. "ბავშვობაში დაბრუნება" კი იმიტომ ვახსენებ, რომ "კოპალამი" წინასახალწლოდ მხატვარ სოფო კობახიძის მიერ შექმნილი ნაწიხის ხის სათამაშოები გამოიფინა. კოლექციას ავტორმა სწორედ "ბავშვობაში დაბრუნება" უწოდა და ის მეტად ორიგინალურად - აბრეშუმის, ხავერდის, მძივების, მინერალური და ბუნების მკაშვანებისაგანაა შესრულებული. სოფო პროფესიით მეთოჯივანა და

მან ეს ხელობა მოსკოვის თეატრალურ-სამხატვრო სასახლეებში, ცნობილი პედაგოგის ლენა იაზიკოვის სახელოსნოში შეიძინა. მოსკოვში მან რამდენიმე გამოფენა მოაწყო თავის პედაგოგთან ერთად. დეკორატიული ხელოვნების გარდა, სოფო კობახიძის ხეობის და აკვარელის სახელობითაც ხატავს. სწორედ მისი ერთ-ერთი ფერწერული ტილო შეუქმნია 1997 წელს აშშ-ს პრეზიდენტს ბილ კლინტონს მოსკოვში, ქართულ რესტორან "ფორმისანში" სტუმრობის დროს. ზემოთ კომერციასა და საახალწლო გამოფენა-გაყიდვებზე გესაუბრებოდით, მაგრამ სოფო კობახიძის კოლექცია არ იყო იდეა, ის, უბრალოდ, გაღვივდა საახალწლო განწყობის ქმნის. არ იდეაა გოგი აღუქსი-მესხივილის "წელიწადის დროის" სამი ესკიზიც, რომლებიც ცნობილ სცენარისტს მეტროპოლიტენ ოპერისათვის შეუქმნია. სამაგიეროდ, მხატვრობის მოყვარულები აქ დიდი არჩევანის წინაშე აღმოჩნდებიან, როცა გემოვნებით შერჩეულ ნაშეუქმებს იხილავენ. ექსპოზიციაც, ერთი შეხედვით, გადატვირთული არ არის, მაგრამ გრაფიკის, ფერწერისა და მცირე ქანდაკების საკმაოდ საინტერესო არჩევანია.

საქართველო, სადაც არ დაღამდება

ნინო ყიფიანი

ფართობი - 92 კვადრატული მეტრი; ძირითადი ფერი - ულტრამარინი; მასალა - აკრილი, ტილო; თემა - ინტელექტუალური, ეკონომიკური, ტექნიკური, ტექნოლოგიური, ენერგეტიკული და ძლიერი საქართველო; მუშაობის ხანგრძლივობა - 2 თვე და 10 დღე.

ასეთია გია ბუღაძის ახალი კედლის მხატვრობა, რომლის პრეზენტაციაც გუშინ "საქართველოს ბანკში" გაიმართა. საქართველოს ბანკის საოპერაციო დარბაზში შესასვლელის მოხატვის იდეა გია ბუღაძეს რამდენიმე თვის წინ გაუჩნდა. მხატვრის ინიციატივა სიამოვნებით მიიღო "საქართველოს ბანკის" პრეზიდენტმა ვლადიმერ პატეიშვილმა. გუშინდელი პრეზენტაცია ბანკის პრეზიდენტმა გახსნა და მხატვარს "საქართველოს ბანკის" ლოგო - მინიატურული ოქროს ლომიც გადასცა საჩუქრად.

ეს გახლავთ იდეა, რომელიც ერთი წლის წინ გამიჩნდა. ეს იყო ჩემი ოცნება ინტელექტუალურად, ეკონომიკურად, ტექნიკურად, ენერგეტიკულად ძლიერი საქართველო დამატება - ისეთი საქართველო, სადაც არ დაღამება, - ამბობს მხატვარი.

მხატვრობის ძირითადი ფერია, რომელსაც გია ბუღაძემ დიორამა უწოდა, ულტრამარინია, რომელიც მოყვითალო-მოოქროსფეროდ არის აკაფებული საქართველოს ძეგლები - ჯვარი, სვეტიცხოველი, ხახული, ოშკი, ბიჭვინთის საკათედრო ტაძარი

ვლადიმერ პატეიშვილი და გია ბუღაძე ახალი პანოს ფონზე

და და თავად "საქართველოს ბანკის" ისტორიული შენობა. მთელი მხატვრობა ღამის პანორამას მოგვაგონებს. აქ მთელი საქართველო გააკაშებული გზებით არის დაკავშირებული. როცა "ვაზის ბიჭვინთის საკათედრო ტაძარი

ნად ღამის თბილისისკენ მანქანების კოლონა მოემართებოდა, გია ბუღაძეს ღამით განათებული საქართველო უკვე დახატული ჰქონდა.

როგორც მხატვარი იგონებს, მას "კედლომანია" ჯერ კიდევ

შეიარებალი წამით დანახული საქართველო

თინათინ ასათიანი

"ცხოვრების საქმე" - ასე უწოდებს ავტორი თავის ფოტოალბომს - "საქართველო". ერთი შეხედვით, ადამიანს შეიძლება მოეჩვენოს, რომ კარგი საქმის გაკეთება არცთუ ისე ძველია. ქართველებმა, რომლებსაც თავიანთი სამშობლოს ბუნებაზე, კულტურაზე, ისტორიაზე ბევრი ლაპარაკი უყვართ ხოლმე, სინამდვილეში შეიძლება არც კი იცოდნენ, რაზე საუბრობენ. აღმოჩნდა, რომ, მრავალი წელია, საქართველოზე ფოტოალბომი არ გაკეთებულა და, საერთოდ, უკანასკნელ ხანებში სულ ორი ალბომი ყოფილა გამოცემული: 22 წლის წინ "საბჭოთა საქართველო", ოდნავ მოგვიანებით კი - "სიმღერა საქართველოზე". ამ ხანში არა მარტო წიგნები ძველდება. ბუნებაც კი, რომელიც მას შემდეგ, ალბათ, არც შეცვლილა, ძველ წიგნებში აშკარად სხვანაირად ჩანს. საქართველოს მშვენიერებათა წარმომჩინების სურვილი, მეტ-ნაკლებად, ყოველთვის არსებობდა, მაგრამ ეს მხოლოდ ბადრი ვადაჭკორიამ მოახერხა თავის ალბომში "საქართველო".

ნინოს ვარეკანი

გუშინ "წიგნის სახლში" უფრანოსისა და ფოტოხელოვანის ბადრი ვადაჭკორიას ფოტოალბომის ხალხმრავალი პრეზენტაცია გაიმართა. იქ მყოფები ალბომის დათვალიერებისას აღფრთოვანებას ვერ მალავდნენ - საღამო-საღამო მშვენიერებათა წარმომჩინების სურვილი, მეტ-ნაკლებად, ყოველთვის არსებობდა, მაგრამ ეს მხოლოდ ბადრი ვადაჭკორიამ მოახერხა თავის ალბომში "საქართველო".

სენიებას ითხოვდა, ზოგი მას გაცოცხლებულ ფერწერას უწოდებდა, ზოგიც ამ ფოტოების ფსიქოთერაპიულ თვისებას ამტკიცებდა. ბ-ნი ბადრი თვლის, რომ ეს ალბომი მისი საუკეთესო ნაშეუქმანებას ვერ მალავდნენ - საღამო-საღამო მშვენიერებათა წარმომჩინების სურვილი, მეტ-ნაკლებად, ყოველთვის არსებობდა, მაგრამ ეს მხოლოდ ბადრი ვადაჭკორიამ მოახერხა თავის ალბომში "საქართველო".

ვინ გადაარჩინს ქართველ ჩილისტებს

მადი სარახრიკოვა

საახალწლო კონცერტების ციკლი, რომელსაც კონსერვატორიის დიდი დარბაზი ყოველწლიურად მასპინძლობს, ფრანგი მუსიკოსების ანსამბლმა - ფერომ პერნომ, ჯერომ დიუკომ და პილ მეიერმა გააგრძელეს. ფესტივალის საპატიო სტუმრები საქართველოსთან სერიოზული საქველმოქმედო პროგრამებით არიან დაკავშირებული. მუსიკოსებმა აარეთი მასტერკლასი გამართეს ქართველი სტუდენტებისთვის გასულ წლებში, უხელმძღვანელებს კონკურსებს და სპეციალური ფონდით შექმნეს - ჩელოს სკოლა, რომელიც საქართველოში, თითქმის, გაქრობის გზაზე დამდგარი ჩელოს სპეციალობის გადარჩენას შეეცდება. ამჯერადაც - პერნოს, დიუკოსა და მეიერის ანსამბლის სახიამოვნოსა და სასარგებლოს შეთავსებას აპირებს - კონცერტამდეც და კონცერტის შემდეგაც პერნო ქართველ სტუდენტებთან ერთად უკვე მუშაობდა მომავლის წლისთვის დაგეგმილი მონბერგის "გასიხოსნებული ღამის" შესასრულებლად.

პერნოსა და დიუკოს დუეტის თბილისში, განსაკუთრებით კონსერვატორიაში ძალიან კარგად იცნობენ. "ძალიან თბილი ადამიანი არიან და არაჩვეულებური პედაგოგები. ყოველი მათი რჩევა და ინტელექტუალური იდეა, რომელიც საქართველოში, თითქმის, გაქრობის გზაზე დამდგარი ჩელოს სპეციალობის გადარჩენას შეეცდება. ამჯერადაც - პერნოს, დიუკოსა და მეიერის ანსამბლის სახიამოვნოსა და სასარგებლოს შეთავსებას აპირებს - კონცერტამდეც და კონცერტის შემდეგაც პერნო ქართველ სტუდენტებთან ერთად უკვე მუშაობდა მომავლის წლისთვის დაგეგმილი მონბერგის "გასიხოსნებული ღამის" შესასრულებლად.

მართალია, მათ მასტერ-კლასებზე დასწრება არ მომინია, მაგრამ კონცერტზე უკვე დიდი გავლენა იყო. ანსამბლის დახვედრის ბევრი გამოწვეული იდეალურ შეგრძნებაზე ხომ საუბრობენ ზედმეტია. არსებობს მთიი იმის შესახებ, რომ კამერულ მუსიკაში ემოციების და ვნებების ადგილი არ არის და იგი მჭარბებული ინტელექტის მქონეა.

პილ მეიერი, ფერომ დიუკო და პერნო პერნო

ლექტის მქონე შემსრულებლები მხატვრობაშია. გუშინდელმა კონცერტმა, განსაკუთრებით კი, პერნოს ჩელოზე შესრულებამ ბევრი მსმენელისთვის ეს მითი დაანგინებინა. "ძალიან თბილი ადამიანი არიან და არაჩვეულებური პედაგოგები. ყოველი მათი რჩევა და ინტელექტუალური იდეა, რომელიც საქართველოში, თითქმის, გაქრობის გზაზე დამდგარი ჩელოს სპეციალობის გადარჩენას შეეცდება. ამჯერადაც - პერნოს, დიუკოსა და მეიერის ანსამბლის სახიამოვნოსა და სასარგებლოს შეთავსებას აპირებს - კონცერტამდეც და კონცერტის შემდეგაც პერნო ქართველ სტუდენტებთან ერთად უკვე მუშაობდა მომავლის წლისთვის დაგეგმილი მონბერგის "გასიხოსნებული ღამის" შესასრულებლად.

მუსიკოსების მიერ შემოთავაზებული პროგრამა, ძირითადად, მუშაონისა და ბრამსის ნაწარმი ბევრი გამოწვეული იდეალურ შეგრძნებაზე ხომ საუბრობენ ზედმეტია. არსებობს მთიი იმის შესახებ, რომ კამერულ მუსიკაში ემოციების და ვნებების ადგილი არ არის და იგი მჭარბებული ინტელექტის მქონეა.

ნტერესი, ალბათ, მის მიერ ჩელოს რამდენიმე სახეობის ცოდნითაც აიხსნება. ის უკრავს ბარნოს ჩელოზე, ძველ იტალიურ მსმენელისთვის ეს მითი დაანგინებინა. "ძალიან თბილი ადამიანი არიან და არაჩვეულებური პედაგოგები. ყოველი მათი რჩევა და ინტელექტუალური იდეა, რომელიც საქართველოში, თითქმის, გაქრობის გზაზე დამდგარი ჩელოს სპეციალობის გადარჩენას შეეცდება. ამჯერადაც - პერნოს, დიუკოსა და მეიერის ანსამბლის სახიამოვნოსა და სასარგებლოს შეთავსებას აპირებს - კონცერტამდეც და კონცერტის შემდეგაც პერნო ქართველ სტუდენტებთან ერთად უკვე მუშაობდა მომავლის წლისთვის დაგეგმილი მონბერგის "გასიხოსნებული ღამის" შესასრულებლად.

მუსიკოსების მიერ შემოთავაზებული პროგრამა, ძირითადად, მუშაონისა და ბრამსის ნაწარმი ბევრი გამოწვეული იდეალურ შეგრძნებაზე ხომ საუბრობენ ზედმეტია. არსებობს მთიი იმის შესახებ, რომ კამერულ მუსიკაში ემოციების და ვნებების ადგილი არ არის და იგი მჭარბებული ინტელექტის მქონეა.

ის ქვეყნის პოპულარიზაციად, ჭეშმარიტ ხელოვნებად, ან რამე აქვს, რომ მას ფართო საზოგადოება ღირსეულად შეაფასებს. 312-გვერდიანი ალბომის - დაახლოებით, 300 ფოტო, სქელი ყდილი, ასევე, სქელი და სოლიდური ყუთით - 500-მდე ეგზემპლარი თურქეთში დაიბეჭდა. "ალბომის ფასი ჯერ დადგენილი არ არის, მაგრამ, მაღალი თვითღირებულების გამო, წიგნის ფასიც საკმაოდ მაღალი იქნება, - ამბობს ბ-ნი ბადრი, - მაგრამ, არაუმეტეს იმ თანხისა, რაც ორ კაცს ქიფში დაეხარჯება".

როგორც შევსევტო, ბ-ნი ბადრი ნინოს გამოცემად ბევრი უშრომა - ფოტომასალის შეგროვება, მერე კი სპონსორის შიგნით. საინფორმაციო, მისი თქმით, საქართველოში ამ ალბომის ღირებულება ვერ შეაფასეს. ამიტომ, ავტორის თურქეთში მოუწია ნასვლა იმისთვის, რომ სურვილი რეალიზებული ექცია. ის თავის სპონსორებად "ჯეოსი"-ს, თავის მეგობრებს და შეგნებულ თურქ ხალხს მოიხსენიებს, რომლებმაც ქართველ ფოტოგრაფს შანსი მისცეს, გალით გამოეცა საქართველოსთვის, მართლაც, საჭირო "საქართველო".

ლისში ჩამოსვლა, აქაური ატმოსფერო, უპირველეს ყოვლისა - კონსერვატორია, რომელთანაც უკვე ამდენი ადგილითი ემოცია გვაკავშირებს, - აღინიშნავს ფერომ პერნო, - რაც შეეხება ჩვენს საქველმოქმედო პროექტს, ამჯერად ცვდილობ, სპონსორები ქართველი ჩილისტები დაგვინტერესოს. ახალგაზრდებს, რომლებთანაც ჩვენ გვიხვეს პიკუ, ძალიან დიდი გული აქვთ - ეს კი მუსიკოსისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია".

კონსერვატორიის საახალწლო ფესტივალზე უკვე ტრადიციად დამკვიდრდა, რომ სტუმრები ორჯერ მაინც უნდა გამოიჩინონ "ბის"-ზე. არ ვიცი, რამდენად გულწრფელია ქართველი მსმენელის ასეთი აქტიურობა სხვა შემთხვევაში, მაგრამ ამჯერად ეჭვი არავის შეპარვია. ფრანგი მუსიკოსების ანსამბლმა ბოლოს ექსპრიმენტად შეასრულა ნაწარმოები, რომლის ნოტები სულ ერთი საათის წინ მიიღეს საფრანგეთიდან. შემსრულებელსა და მკურნალს შორის დამყარებული ძალზედ უშუალო კონტაქტი მცირე კურიოზითაც აღინიშნება: ის იყო ანსამბლი ერთ-ერთი ნაწარმოების დასაკრავად პერნო-სთან მოულოდნელად შეხვედრის საკუთარი ნოტები ვერ აღმოაჩინა. პიუპიტრზე ხანგრძლივი ძეხვის შემდეგ იგი ტანშია და საყოველთაო მხირობების ფონზე კულისებისკენ დაიძრა. კონცერტის შემდეგ კი, თითქმის, ყველა მსმენელმა პერსონალურადაც მოიხსენია საკუთარი ემოციების გამოხატვა და პერნოს, დიუკოსა თუ მეიერთან მისაღწევად კულისებთან უშუალებელ რიგში დგომა დაგჭირდა.

საახალწლო ფესტივალის შემდეგ კონცერტზე ფრანგ მუსიკოსებს (ქართულ ორკესტრთან ერთად) ემოციათ - ამჯერად უკვე მათ თავყვანილად ქველმოქმედების ასოციაციის დახმარებით ქართველი მსმენელის ნიშაზე.

ბოლომდე მიიყვანა დაწყებული საქმე!

მოიპოვა ხმის უფლება

და

ბრინჯი ჩაბრუნებულა

ჯიტი ნაბიჯი

შანი

მომავლის შესვლა

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია

საია

GYLA

ამოქრავდით ჩაბრუნებულ ბრინჯს 25 დეკემბერს

დაინა 2 დეა

კათოლიკური ეკლესია კათართა ეპოქაში

1200 წლისთვის რომის ეკლესია ლამის ალყაშემორტყმულ ციხე-სიმაგრეს დაემტკიცა. მის კედლებს მტერი ყოველი მხრიდან შემოწმობდა: გერმანიის იმპერატორთა პოლიტიკური პრეტენზიები, ევროპელ ფეოდალთა ანტიკლერიკალიზმი, ზომაზე უფრო სწრაფი ინტელექტუალური განვითარება უნივერსიტეტებში. მაგრამ ყველაზე ძლიერი და საშიში მტერი მაინც ერესი იყო, რადგან უპირველეს ყოვლისა სამღვდელთა აუცილებლობას აყენებდა კითხვის ქვეშ.

1205 წელს პაპმა კონსტანტინოპოლში წარგზავნა რამდენიმე პროფესორი ბერძნული ენისა და ფილოსოფიის შესასწავლად. ერთი წლით ადრე ხომ ვეჯროსენმა ეს ქალაქი აიღეს და ისედაც საგრძნობად შემცირებული ბიზანტიის იმპერია ლათინურ საზღვოდ აქცევს.

ესპანეთის ქალაქ ტოლედოში კი არაბულიდან ლათინურად უკვე თარგმნეს არისტოტელეს "ორგანიკა" და დაიწყეს "ფიზიკისა" და "მეტაფიზიკის" კითხვა. ევროპამ აღმოაჩინა სამყაროს რაციონალური და ლოგიკური სურათი, რომელიც არ იყო შეზღუდული საღვთო წერილის ფარგლებით.

საშიში ხომ არ იქნებოდა სარწმუნოების საფუძვლებისთვის გონების ეს აღმაფრენა? პირველი სამშროება მაშინ გაჩნდა, როცა XIII საუკუნისთვის მოსახლეობის ეკონომიკურმა აღმავლობამ პიკს მიაღწია და ევროპამ ფუფუნებისკენ სწრაფვის პირველი შეტევა იგრძნო.

ეკლესიის პირვანდელი სტრუქტურა ხომ უპოვარებაზე, ანუ ამა სოფლის სიამეთა უარყოფაზე იყო დამყარებული. ეს შეხედულებები შემობრთა და მინათმოქმედთა უმფოთველ სამყაროში წარმოიშვა, ამიტომაც კეთილდღეობის პირველივე ტალღამ წარმოაჩინა მათი გამოუსადეგრობა ახალ ვითარებაში. საეკლესიო სტრუქტურა სიმდიდრემ დაჯახბა და გააქვევდა. საკუთარი ფუფუნების სიმძიმით დამბლადაცემული ეკლესიის განახლება იყო საჭირო. მაგრამ აქამდე ჯერ კიდევ შორს იყო: მანამდე ეკლესია რაღაც ტოტალიტარული მონარქიის მსგავს ორგანიზმად იქცა, რომლის ცენტრში პეტრეს საყდარზე დაბრძანებული პაპი **ინოკენტი III** იჯდა.

მანამდე ორასი წლის განმავლობაში პაპები წლიდან წლამდე აფართოებდნენ მათი საერო ძალაუფლების ქვეშ მყოფ ტერიტორიებს, რომელიც კურთხის ოურისტები ქმნიდნენ პაპის უზენაესი ავტორიტეტის კანონიერ საფუძვლებს. ქადაგების შინაარსი უცვლელი იყო: მიუღი მსოფლიო სასულიერო ძალაუფლების ქვეშ უნდა მოექცეს. სწორედ ასეთ სიტუაციაში, 1198 წელს ავიდა ტახტზე 38 წლის ინოკენტი III. ეს წარჩინებული რომაელი ინტელექტუალიზმით გამოირჩეოდა. ბოლოწინა მის ოურისპრუდენცია ასწავლეს (ცხოვრების იტალიური სტილი), პარიზში — თეოლოგია (ცხოვრების ფრანგული სტილი). ეს პირველი პაპი იყო, რომელიც არა მარტო პეტრეს მემკვიდრეობაზე დგებდა თავს, არამედ იესო ქრისტის ნაცვლობაზეც.

პაპად კურთხევის დღეს ინოკენტმა განაცხადა: "ქრისტემ მითხრა: "მე მოგცემ ზეციური სასუფეველის გასაღებს, რასაც შევარა მინაზე, ზეცედაც შეიკრება". შეხედეთ მსახურს, რომელიც ოჯახის საწყვეტს განაგებს — ეს იესო ქრისტეს ნაცვლი და პეტრე მოციქულის მემკვიდრეა. იგი ღმერთსა და კაცს შორის დგას, უფალზე მცირე და ადამიანზე უფრო".

პაპი შეეცადა, ევროპის ყველა მმართველისთვის ფეოდალური მორჩილების პაღე მოეხვია თავს და ეს თითქმის გამოუვიდა. თავისი პონტიფიკატის დასასრულს, 1215 წელს მან რომში, ლატერანის სასახლეში საეკლესიო კრება მოიწვია (ლატერანის IV კრება), რომელიც თავისი ისტორიული მნიშვნელობით აღბათ მხოლოდ ტრადენტის კრებას თუ შეედრება. ინოკენტის პროგრამაში შედიოდა "ერესების მოსახბა და სარწმუნოების გამტკიცება, ზნეობის განმტკიცება (კულტობებათა გამოსწორება)". ეკლესიამ განაცხადა, რომ მშვიდობა უნდა დამყარდეს და ჭჭმობრიტებამ უნდა იხვიმოს, ამის ერთადერთი გზა კი თავისი უფლების შეზღუდვაა.

დამყარდა სასულიერო რეაქცია. ლატერანის კრებამდე 1179 წელს ჩატარებული საეკლესიო კრების თანახმად, ყველა ვინც კი გადამდებდა სენით იყო დაავადებული, ლებრიზორუმში უნდა მოეთავსებინათ, ყველა ფსიქიკურად დაავადებული კი ეშმაკულად იყო გამოცხადებული. ამ პოლიტიკის გასარქმულვლად ინოკენტმა ბრძანა, რომ ებრაელებს განსაკუთრებული ტანსაცმელი უნდა ეხდებინათ, ან რაიმე ხილული ნიშანი, რადგან ამიერიდან ისინი საზოგადოებრივ განკეთილებად ცხადდებოდნენ.

1209 წელს პაპმა წრიდლოთ საფრანგეთის რაინდებს სამხრეთის დარბევას დაპირდა წინადა მინდინა ნაბოლებული ინდულგენციების ფასად და კათართა მასობრივი ხოცვისკენ მოუწოდა. იგი ამბობდა, რომ თავისი დოგმატების განსამტკიცებლად ეკლესიას უკვე აღარ ჰყოფნის ბერები და მათი ქადაგება.

მართლაც, ძველმა საბერძნულმა უკვე დაკარგეს თავიანთი ავტორიტეტი და რაინდთა სასაცილოდ გადმოქცევა. XIII საუკუნეში შედგენილი ფრანგული დიდაქტიკური პოემები, რომელთა საფუძველზე რაინდთა შვილები ეცნობოდნენ რეალობას, აღსავსეა ბენედიქტელთა და კარტეზიანელთა შესახებ მწარე ხუმრობებით.

მაგრამ ინოკენტი III იმასაც გრძნობდა, რომ ეკლესიის სულიერი ავტორიტეტის შესანარჩუნებლად მარტო ხმლების ფლარუნი არ გამოდგებოდა. საჭირო იყო ხალხისთვის ეჩვენებინათ სიკვარულია და თავგანწირვის სულიერი მაგალითები. ახალი ორდენების მიზანი უკვე ქრისტეს მიბაძვა და ლარიბებზე ზრუნვა იყო. ამით გამოირჩეოდა სულის წმინდის ორდენი, ტრინიტარიების ორდენი. ამ უკანასკნელთა მოვალეობაში, სხვათა შორის, შედიოდა მუსლიმანი არაბების მიერ გატაცებული და დატყვევებული ადამიანების გამოსყიდვა. ამგვარ ორდენთა მოღვაწეობა გარკვეულად პასუხობდა ევაგელურ მისწრაფებებს, რომლებიც დღითი-ღამე იზრდებოდა ჩვეულებრივ ერისკაცთა სულელებში.

მართალია, ინოკენტი III გრძნობდა, რომ ახალი პრინციპების შემოღებით ეკლესიაში ვალდენსებისა და ზოგიერთი სხვა სექტების მოძღვრებაც შეიტანა, მაგრამ ისიც კარგად იცოდა, რომ მისი ავტორიტეტის ქვეშ მყოფი ხალხის მასებრივად ამას არავინ უშინებდა.

ახალ პრინციპებს ახალი წმინდანები ესაჭიროებოდა. დიდი იტალიელი პოეტი, **დანტე ალიგიერი** "ღვთაბერი კომედიამ" წერს, რომ სწორედ ინოკენტმა განუწესა ეკლესიას ორი წმინდაღვარი: **ფრანჩესკო ასიზელი** და **დომინიკ გუსმანი**. მათგან მიიღებს თავის სახელწოდებას ორი უმნიშვნელოვანესი ორდენი — ფრანცისკელთა და დომინიკელთა.

1205 წელს ინოკენტმა პირადად მიიღო დღევანდელი საფრანგეთის სამხრეთიდან და მათგან შეისწავლა რელიგიური სიტუაცია. აღმოჩნდა, რომ მონასტრებში მცხოვრები მონკსები სულიერ სასოურაკვეთილებმა ჩავარდნილიყვნენ. ერთი მხრივ, ამის მიზეზი მოძღვრებულთა ერესი იყო, მეორე მხრივ კი — სამრევლო სამღვდელთა და ეპისკოპოსთა მანკიერი წეს-ჩვეულებები. პაპმა განუცხადა მათ, რომ ნდობის აღსადგინად საჭიროა "ვეშვავსათო კეთილ მწყემსს, ვიყოთ თავმდაბალინი და მოკრძალებულნი, ვიაროთ ფეხით, არ ვიქონიოთ ოქრო-ვერცხლი, ერთი სიტყვით, გავნიოთ მოციქულთა მსგავსი ცხოვრება".

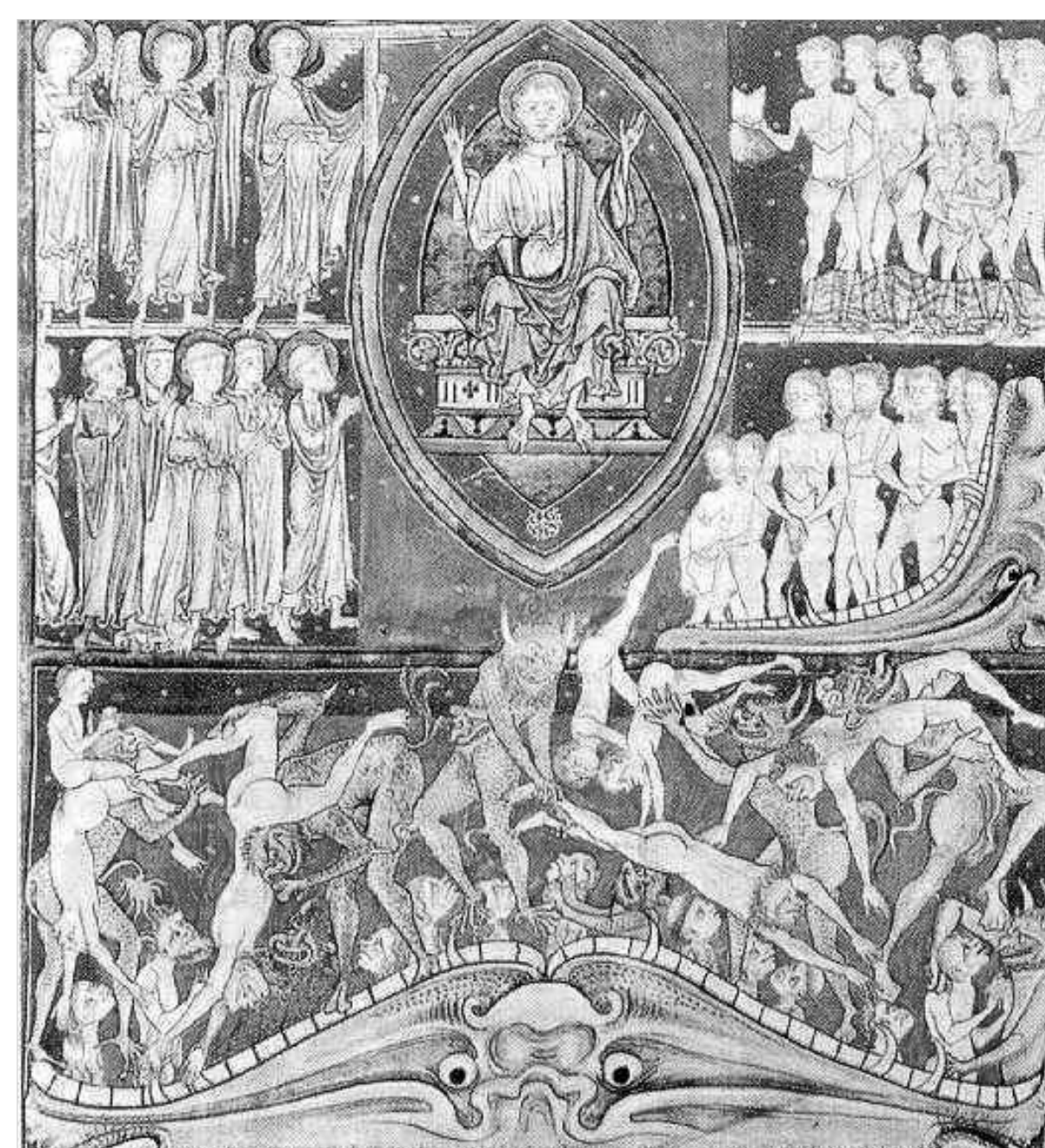
პაპის განათლებულმა სტუმრებმა, რომელთა შორის მომავალი წმინდანი, დომინიკი იყო სწორედ ამ სულისკვეთით მოიარეს სამხრეთი საფრანგეთის ქალაქები. თუ ერეტისკენმა ადგილად დაამარცხეს ასკეტი ბერები, მათ წინააღმდეგ ახლა საუნივერსიტეტო კულტურით აღჭურვილი თეოლოგები გამოდიოდნენ. იმართებოდა საჯარო დისკუსიები, რომლებზეც ინტელექტუალები დამაჯერებლად ამარცხებდნენ კათართა მოძღვრებს.

მაგრამ ინტელექტუალები ხშირად მხოლოდ ნიდაგს ქმნიან ძალადობისათვის. საეკლესიო ხელმძღვანელობის თვალსაზრისით ეს ფილოსოფიური კამათი, თუნდაც წარმატებული, ნამდვილად არ იყო საკმარისი ნამდვილი გამარჯვებისთვის: თეოლოგურ დისკუსიაში ბოლო სიტყვა გამდიდრების წყურვილით მოცული უბირი რაინდების ხმლებს ეკუთვნოდა.

პაპი ინოკენტი III

კათართა ერესი

სამწიფი სამსკავრო: მართალთა ნეტარება და ცოდვილთა წარწყმედა

XII საუკუნეში პროვინციულ ქალაქ უფრო პარიზი ჰგავდა. დღევანდლობისაგან განსხვავებით, კულტურული ცხოვრების ეპიცენტრი სამხრეთ საფრანგეთში იყო განლაგებული: ვასკონი, ლანგედოკი, პროვანსი — აი, ადგილები, სადაც იქცდებოდა ახალი ფრანგული კულტურა და იქიდან ვრცელდებოდა დანარჩენ ევროპაში. წარწერი, მონუმლი, არლი, მარსელი — აი, ქალაქები, რომელთა სახელები უკვე მთელ იმდროინდელ მსოფლიოში იყო ცნობილი და გავრელებული იყო. მარსელი, სადაც იქცდებოდა ახალი ფრანგული კულტურა და იქიდან ვრცელდებოდა დანარჩენ ევროპაში. წარწერი, მონუმლი, არლი, მარსელი — აი, ქალაქები, რომელთა სახელები უკვე მთელ იმდროინდელ მსოფლიოში იყო ცნობილი და გავრელებული იყო. მარსელი, სადაც იქცდებოდა ახალი ფრანგული კულტურა და იქიდან ვრცელდებოდა დანარჩენ ევროპაში.

პირველი შეკითხვითი ეპისკოპოსმა მიმართა: "სიკარდ, გნამით უნდადგინდნენ — საკამო რელიგიური შემწყნარებლობითაც გამოირჩეოდა. მართალია, რვაასი წლის წინათ ტოლერანტობა სულაც არ ყოფილა შეგნებული სოციალური და ზნეობრივი ღირებულება, როგორც ეს ახლა განვითარებულ საზოგადოებებში: მისი განხორციელება სტიქიურად და შეუმწყვლად ხდებოდა. უბრალოდ, არავინ არბედა უმდიდრეს ბერულ სათემოებს და ზემოხსენებულ ქალაქებში სწორედ ის ვითარება სუფევდა, რომლითაც უკვერთ თავის მოწონება დღევანდელ თბილისელებს: XII საუკუნის სამხრეთ საფრანგეთშიც საკაიერდო ტაძრები და სინაგოგები ხშირად ძალიან ახლოს იყო განლაგებული. საკვირველი არაფერი იყო: ეპისკოპოსი ედა იმყოფდა ბერაულზე უფრო პატიოსან და გამოცდილ საქმეთა მმართველს ან ეკონომოსს".

მაგრამ საეკლესიო მოძრაობა და ფულის ბრუნვა ყოველთვის გულისხმობს ახალ იდეათა გაცვლას. იმხანად თითქმის ყოველი იდეა რელიგიური სფეროს განკუთვნილია, ამ სფეროში კი თითქმის ყველა სიახლეს ერესის თეოლოგია ეწვეოდა. თუმცა სამხრეთ საფრანგეთში, სადაც შეტეხული ცხოვრობდნენ, ერესებს არავინ ეწვეოდა. XIII საუკუნის ცნობილი და საწოდ მემბრანა, **გიომ დე პიუილორანი** წერს, რომ ლანგედოკელ რაინდებს არავინ უკრძალავდა ნებისმიერ სექტაში შესვლას, თვით სექტების ხელმძღვანელებს კი არავინ სდევნიდა: მათ მიწების შესყიდვისა და სალოცავი სახლების მონკობის უფლებაც ჰქონდათ. ზოგიერთ ქალაქში ერეტისკებს მუნიციპალური ხელისუფლება სამხედრო სამსახურისა და გადასახადებისაგან ათავისუფლებდა. მრავალი მდიდარი მოქალაქე სიკვდილის შემდეგ სექტანტებს უანდერძებდა თავის ქონებას.

ქრისტიანმა შემოინახა სიკვდილის პირას მყოფი ერთი მდიდარი მოქალაქისა და ქალაქ ალბის ეპისკოპოსის დიალოგი: **ეპისკოპოსი**: რომელ მოხასტრში ინებებთ დაკრძალვას. **მოქალაქე**: მუ შეუზღებოთ. მე ვუბრძანებ, რომ ჩემი ცხედარი კეთილ დამაინებთან წაასვენონ. **ეპისკოპოსი**: ეს შეუძლებელია, ერეტისკები არ ცხობდებიან.

მოქალაქე: ამოდ ნუ გაიჭყებოთ, რომ დამპარკოლოთ, ოთხზე

დავდებო და მაინც მათთან გავსიხდები. მაგრამ ზოგჯერ ორთოდოქს კათოლიკეთა და სექტანტთა შორის თუმც ცხარე, მაინც ცივილიზური კამათი იმართებოდა. ალბის მახლობლად ცხოვრობდა ერთი ავტორიტეტული ერეტისკი, **სიკარდ კელარუსი**. ალბის ეპისკოპოსმა, მონუმლი, არლი, მარსელი — აი, ქალაქები, რომელთა სახელები უკვე მთელ იმდროინდელ მსოფლიოში იყო ცნობილი და გავრელებული იყო. მარსელი, სადაც იქცდებოდა ახალი ფრანგული კულტურა და იქიდან ვრცელდებოდა დანარჩენ ევროპაში.

სიკარდი დარტყვნილი და ენაჩავარდნილი დარჩა, მაგრამ ეპისკოპოსის ავტორიტეტს მისთვის მათი ყველა პატიოსნად მცხოვრებ ქრისტიანს მიანიჭეს აღსარების მოსმენისა და ცოდვათა შენდვის უფლება.

გალდენდნენ ეკლესიის საერო, პოლიტიკურ ძალაუფლებას, მის უთვალავ სიმდიდრეს, საკუთარ თავს მაინც ქრისტიანებად აღიარებდნენ და მიიჩნდათ, რომ გაბატონე-

ნენ ერეტისკებს, არამედ მათ დასაცავს ჩქარობდნენ.

სამხრეთში 1167 წელს ერეტისკობმა ერთგვარი საერთაშორისო "კონგრესი" გამართეს: აქ ბიზანტიის იმპერიიდან ჩამოსული "სამონიტიონიერ ვეფუფის" დახმარებით მათ წარმატებით გადაჭრეს შინაგანი დიციპლინის საკითხები. სამხრეთ საფრანგეთში ორი სახის ერესი ყვაოდა: ადგილობრივი წარმოშობისა და უცხოეთიდან შემოტანილი. ადგილობრივ ნიდაგზე წარმოშობილ ერეტისკულ მოძღვრებებს საფუძვლად აზროვნების ზნეობრივი განვითარება, ასკეტიზმისა და სულიერი სრულყოფილების წყურვილი ედა. ადამიანებს სურდათ, თანხმობაში მოეყვანათ თეოლოგია და ზნეობა. ეს ოცნება ამოძრავებდა, მაგალითად, ლიონელ ვაჟარს, **პიერ ვალდის**. მის მიერ დაარსებული ვალდენსური ეკლესია დღესაც არსებობს საფრანგეთში, იტალიასა და გერმანიაში. ვალდენსები ქადაგებდნენ ზომიერ ცხოვრებასა და ბიბლიის კითხვას. ვალდენსებს სამხრეთ საფრანგეთის სამღვდელთა არა მარტო ითმებდა, არამედ ხელს უწყობდა კიდევ ერთარება დაახლოებით ისეთი იყო, როცა რამდენიმე წლის წინათ თბილისის საკათედრო ტაძარში კვირამო ერთხელ მოკვდებო, მეორე კი მომჯობინდებოდა. ყველაფერი საბირსპიროდ მოხდა. მაშინ ექიმმა თქვა, რომ უნივერსიტეტში ბრუნდნენ, რადგან, როგორც გეტყობა, ცუდად ნაუკითხავს ნიგბები. თქვენც ასევე დავგმართათ, სიკარდ: თქვენ წარწყმედას ქადაგებთ მათთვის, ვისაც ვალდენსების წარმოდენები დროთა განმავლობაში სულ უფრო რადიკალურ ხასიათს იქნენ და თანდათანობით მათ უარყვეს მნიშვნა თავისიცება, განსაზმინდობის არსებობა, ექპარისტისათან დაკავშირებული კათოლიკე ნაწილები და სამღვდლო ხელდასხმის აუცილებლობა. საბოლოოდ, მათ ყველა პატიოსნად მცხოვრებ ქრისტიანს მიანიჭეს აღსარების მოსმენისა და ცოდვათა შენდვის უფლება.

გალდენდნენ ეკლესიის საერო, პოლიტიკურ ძალაუფლებას, მის უთვალავ სიმდიდრეს, საკუთარ თავს მაინც ქრისტიანებად აღიარებდნენ და მიიჩნდათ, რომ გაბატონე-

ბულ ეკლესიაზე უფრო ღრმად ჩანდნენ სახარების სულისკვეთებას. ვალდენსებს არ სურდათ, რომ ვინმეს ისინი კათარებთან გაეციეინებინა.

კათართა, ანუ, ბერძნულად, განწმენილთა ერესი შემოტანილი იყო ზალკანეთის ნახევარკუნძულიდან, კერძოდ, ბულგარეთიდან და მერე იუგოსლავიიდან, სადაც ამ მოძღვრებას ბოგომილობას უწოდებდნენ. ეს უკვე აღარ იყო ქრისტიანობა.

თუმცა ამ განსხვავებას შუა საუკუნეებში მხოლოდ ზოგიერთი განსაკუთრებით გონიერი ინტელექტუალი თუ გრძნობდა. მათ შორის იყო ვინმე **პიერ დე ვოდე-სერნი**, რომელიც წერდა: "ვალდენსები თუმც ცუდები იყვნენ, სხვებსავეთ გარყვნილები მაინც არ ყოფილან: მათი მოძღვრება ჩვენსას ჰგავდა და სულ რამდენიმე პუნქტით განსხვავდებოდა".

სწორედ ამის გამო შემორჩა დღემდე ვალდენსთა ეკლესია. მათი მოძღვრები დღესაც განსაკუთრებული განათლებულობით გამოირჩევიან, მათ აქვთ საკუთარი თეოლოგიური ფაკულტეტები, ძალიან დაფასებული არიან დასავლეთ საქრისტიანოში და კათოლიკე ლეთისმეტყველებთან ხშირად ერთობლივ სასულიერო კონფერენციებს მართავენ. ბევრი კათოლიკე მღვდელი ვალდენსურ ფაკულტეტებზე ეცნობა საღვთო წერილის ეგზეგეტიკას. მაგრამ შუა საუკუნეებში, როცა ვითარება საგრძნობლად შეიცვალა, როცა ეკონომიკური და პოლიტიკური შური ადესლამა ჩრდილოეთამ სამხრეთის დარბევა განიზრახა და ამაში ნიდა საყდრმა, თვით პაპმა ინოკენტი III-მ დაუჭირა მხარი, არავის შეუძნებია თავი საღვთისმეტყველ დეტალების გარეგით და მასობრივ ფლტებში მოყლივ ერეტისკთათა შორის აღბათ ვალდენსიც იმდენივე აღმოჩნდა, რამდენიც კათარი.

კათარიზმი XI საუკუნეში შემოიტანეს საფრანგეთში სტუდენტებმა და ვაჭრებმა. ამიტომ იყო, რომ XIII საუკუნის გალისის ერთმა ეპისკოპოსმა, **ლუკას ტუდელმა** დამტკიცა აღწინააღმდეგობა: "შეგვედრებოთ ახალ აღთქმაში ცნობა იმის შესახებ, რომ ქრისტეს მოციქულები ბაზრობებზე დახეტიალებდნენ მაცუთის გასაქვებელთა?". ვაჭრებთან ურთე შემოსულის მოძღვრება უკვე კათოლიკეზმის რეორგანიზაციის ცდა კი არა, დამოუკიდებელი რელიგია იყო და მისი პრინციპი არ რადიკალურად განსხვავდებოდა ქრისტიანობისგან. ერთდროითაა თანხმობაში მოეყვანათ თეოლოგია და ზნეობა. ეს ოცნება ამოძრავებდა, მაგალითად, ლიონელ ვაჟარს, **პიერ ვალდის**. მის მიერ დაარსებული ვალდენსური ეკლესია დღესაც არსებობს საფრანგეთში, იტალიასა და გერმანიაში. ვალდენსები ქადაგებდნენ ზომიერ ცხოვრებასა და ბიბლიის კითხვას. ვალდენსებს სამხრეთ საფრანგეთის სამღვდელთა არა მარტო ითმებდა, არამედ ხელს უწყობდა კიდევ ერთარება დაახლოებით ისეთი იყო, როცა რამდენიმე წლის წინათ თბილისის საკათედრო ტაძარში კვირამო ერთხელ მოკვდებო, მეორე კი მომჯობინდებოდა. ყველაფერი საბირსპიროდ მოხდა. მაშინ ექიმმა თქვა, რომ უნივერსიტეტში ბრუნდნენ, რადგან, როგორც გეტყობა, ცუდად ნაუკითხავს ნიგბები. თქვენც ასევე დავგმართათ, სიკარდ: თქვენ წარწყმედას ქადაგებთ მათთვის, ვისაც ვალდენსების წარმოდენები დროთა განმავლობაში სულ უფრო რადიკალურ ხასიათს იქნენ და თანდათანობით მათ უარყვეს მნიშვნა თავისიცება, განსაზმინდობის არსებობა, ექპარისტისათან დაკავშირებული კათოლიკე ნაწილები და სამღვდლო ხელდასხმის აუცილებლობა. საბოლოოდ, მათ ყველა პატიოსნად მცხოვრებ ქრისტიანს მიანიჭეს აღსარების მოსმენისა და ცოდვათა შენდვის უფლება.

გალდენდნენ ეკლესიის საერო, პოლიტიკურ ძალაუფლებას, მის უთვალავ სიმდიდრეს, საკუთარ თავს მაინც ქრისტიანებად აღიარებდნენ და მიიჩნდათ, რომ გაბატონე-

ბულ ეკლესიაზე უფრო ღრმად ჩანდნენ სახარების სულისკვეთებას. ვალდენსებს არ სურდათ, რომ ვინმეს ისინი კათარებთან გაეციეინებინა.

კათარიზმი XI საუკუნეში შემოიტანეს საფრანგეთში სტუდენტებმა და ვაჭრებმა. ამიტომ იყო, რომ XIII საუკუნის გალისის ერთმა ეპისკოპოსმა, **ლუკას ტუდელმა** დამტკიცა აღწინააღმდეგობა: "შეგვედრებოთ ახალ აღთქმაში ცნობა იმის შესახებ, რომ ქრისტეს მოციქულები ბაზრობებზე დახეტიალებდნენ მაცუთის გასაქვებელთა?". ვაჭრებთან ურთე შემოსულის მოძღვრება უკვე კათოლიკეზმის რეორგანიზაციის ცდა კი არა, დამოუკიდებელი რელიგია იყო და მისი პრინციპი არ რადიკალურად განსხვავდებოდა ქრისტიანობისგან. ერთდროითაა თანხმობაში მოეყვანათ თეოლოგია და ზნეობა. ეს ოცნება ამოძრავებდა, მაგალითად, ლიონელ ვაჟარს, **პიერ ვალდის**. მის მიერ დაარსებული ვალდენსური ეკლესია დღესაც არსებობს საფრანგეთში, იტალიასა და გერმანიაში. ვალდენსები ქადაგებდნენ ზომიერ ცხოვრებასა და ბიბლიის კითხვას. ვალდენსებს სამხრეთ საფრანგეთის სამღვდელთა არა მარტო ითმებდა, არამედ ხელს უწყობდა კიდევ ერთარება დაახლოებით ისეთი იყო, როცა რამდენიმე წლის წინათ თბილისის საკათედრო ტაძარში კვირამო ერთხელ მოკვდებო, მეორე კი მომჯობინდებოდა. ყველაფერი საბირსპიროდ მოხდა. მაშინ ექიმმა თქვა, რომ უნივერსიტეტში ბრუნდნენ, რადგან, როგორც გეტყობა, ცუდად ნაუკითხავს ნიგბები. თქვენც ასევე დავგმართათ, სიკარდ: თქვენ წარწყმედას ქადაგებთ მათთვის, ვისაც ვალდენსების წარმოდენები დროთა განმავლობაში სულ უფრო რადიკალურ ხასიათს იქნენ და თანდათანობით მათ უარყვეს მნიშვნა თავისიცება, განსაზმინდობის არსებობა, ექპარისტისათან დაკავშირებული კათოლიკე ნაწილები და სამღვდლო ხელდასხმის აუცილებლობა. საბოლოოდ, მათ ყველა პატიოსნად მცხოვრებ ქრისტიანს მიანიჭეს აღსარების მოსმენისა და ცოდვათა შენდვის უფლება.

გალდენდნენ ეკლესიის საერო, პოლიტიკურ ძალაუფლებას, მის უთვალავ სიმდიდრეს, საკუთარ თავს მაინც ქრისტიანებად აღიარებდნენ და მიიჩნდათ, რომ გაბატონე-

ბულ ეკლესიაზე უფრო ღრმად ჩანდნენ სახარების სულისკვეთებას. ვალდენსებს არ სურდათ, რომ ვინმეს ისინი კათარებთან გაეციეინებინა.

კათარიზმი XI საუკუნეში შემოიტანეს საფრანგეთში სტუდენტებმა და ვაჭრებმა. ამიტომ იყო, რომ XIII საუკუნის გალისის ერთმა ეპისკოპოსმა, **ლუკას ტუდელმა** დამტკიცა აღწინააღმდეგობა: "შეგვედრებოთ ახალ აღთქმაში ცნობა იმის შესახებ, რომ ქრისტეს მოციქულები ბაზრობებზე დახეტიალებდნენ მაცუთის გასაქვებელთა?". ვაჭრებთან ურთე შემოსულის მოძღვრება უკვე კათოლიკეზმის რეორგანიზაციის ცდა კი არა, დამოუკიდებელი რელიგია იყო და მისი პრინციპი არ რადიკალურად განსხვავდებოდა ქრისტიანობისგან. ერთდროითაა თანხმობაში მოეყვანათ თეოლოგია და ზნეობა. ეს ოცნება ამოძრავებდა, მაგალითად, ლიონელ ვაჟარს, **პიერ ვალდის**. მის მიერ დაარსებული ვალდენსური ეკლესია დღესაც არსებობს საფრანგეთში, იტალიასა და გერმანიაში. ვალდენსები ქადაგებდნენ ზომიერ ცხოვრებასა და ბიბლიის კითხვას. ვალდენსებს სამხრეთ საფრანგეთის სამღვდელთა არა მარტო ითმებდა, არამედ ხელს უწყობდა კიდევ ერთარება დაახლოებით ისეთი იყო, როცა რამდენიმე წლის წინათ თბილისის საკათედრო ტაძარში კვირამო ერთხელ მოკვდებო, მეორე კი მომჯობინდებოდა. ყველაფერი საბირსპიროდ მოხდა. მაშინ ექიმმა თქვა, რომ უნივერსიტეტში ბრუნდნენ, რადგან, როგორც გეტყობა, ცუდად ნაუკითხავს ნიგბები. თქვენც ასევე დავგმართათ, სიკარდ: თქვენ წარწყმედას ქადაგებთ მათთვის, ვისაც ვალდენსების წარმოდენები დროთა განმავლობაში სულ უფრო რადიკალურ ხასიათს იქნენ და თანდათანობით მათ უარყვეს მნიშვნა თავისიცება, განსაზმინდობის არსებობა, ექპარისტისათან დაკავშირებული კათოლიკე ნაწილები და სამღვდლო ხელდასხმის აუცილებლობა. საბოლოოდ, მათ ყველა პატიოსნად მცხოვრებ ქრისტიანს მიანიჭეს აღსარების მოსმენისა და ცოდვათა შენდვის უფლება.

გალდენდნენ ეკლესიის საერო, პოლიტიკურ ძალაუფლებას, მის უთვალავ სიმდიდრეს, საკუთარ თავს მაინც ქრისტიანებად აღიარებდნენ და მიიჩნდათ, რომ გაბატონე-

ბულ ეკლესიაზე უფრო ღრმად ჩანდნენ სახარების სულისკვეთებას. ვალდენსებს არ სურდათ, რომ ვინმეს ისინი კათარებთან გაეციეინებინა.

კათარიზმი XI საუკუნეში შემოიტანეს საფრანგეთში სტუდენტებმა და ვაჭრებმა. ამიტომ იყო, რომ XIII საუკუნის გალისის ერთმა ეპისკოპოსმა, **ლუკას ტუდელმა** დამტკიცა აღწინააღმდეგობა: "შეგვედრებოთ ახალ აღთქმაში ცნობა იმის შეს

